

ด่วนที่สุด

ที่ นร ๐๕๐๖/๒๗๔๔๕

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๗ ตุลาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เรื่อง "แนวทางการแก้ไขปัญหาเรื่องข้าวอย่างยั่งยืน"

เรียน เลขาธิการสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

อ้างถึง หนังสือสำนักงานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่ สศ ๐๐๐๑/๙๑๕
ลงวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๖

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ด่วนที่สุด ที่ กษ ๑๓๐๕/๓๑๘๒
ลงวันที่ ๙ กันยายน ๒๕๕๖

ตามที่ได้เสนอความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เรื่อง "แนวทางการแก้ไขปัญหาเรื่องข้าวอย่างยั่งยืน" ไปเพื่อดำเนินการ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

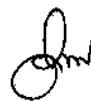
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้เสนอผลการพิจารณาและผลการดำเนินการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ไปเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีด้วย ความละเอียดปรากฏตามสำเนาหนังสือที่ส่งมาด้วยนี้

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๕๖ ว่า

๑. รับทราบความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
๒. รับทราบความเห็น ผลการพิจารณา และผลการดำเนินการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ร่วมกับกระทรวงการคลัง กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงอุตสาหกรรม สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี สมาคมที่เกี่ยวข้องกับข้าว และสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ ทั้งนี้ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้แจ้งให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ทราบด้วยแล้ว และได้เผยแพร่ความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติพร้อมความเห็นและผลการพิจารณาของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ทางเว็บไซต์ของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพื่อให้สาธารณชนได้รับทราบ และขอขอบคุณสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่ให้ความเห็นและข้อเสนอแนะในเรื่องดังกล่าวต่อคณะรัฐมนตรี

ขอแสดงความนับถือ

(นายอำพน กิตติอำพน)

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๙ ต.ค. ๒๕๕๖

สำนักวิเคราะห์เรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี

โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๓๒๘

โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๖๔ www.cabinet.thaigov.go.th L14-10-56/รฟชช

รอง ลคร.

ผอ.สวค.

ผชช.

ผอ.กลุ่ม

นวด

ผู้พิมพ์

๑๓.๑๐.๕๖
๙ มค ๕๖
๘ มค ๕๖
๑๓.๑๐.๕๖
๑๓.๑๐.๕๖
๑๓.๑๐.๕๖

เรื่อง รายงานผลการพิจารณา/ผลการดำเนินการของคณะรัฐมนตรี
กรณีสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติให้คำปรึกษา/ข้อเสนอแนะ/ความเห็นต่อคณะรัฐมนตรี
เรื่อง “แนวทางการแก้ไขปัญหาเรื่องข้าวอย่างยั่งยืน”

ด้วยสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้ให้คำปรึกษา/ข้อเสนอแนะ/ความเห็นต่อคณะรัฐมนตรี เรื่อง “แนวทางการแก้ไขปัญหาเรื่องข้าวอย่างยั่งยืน” ซึ่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กษ.) ได้แจ้งความเห็นและผลการพิจารณาร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กระทรวงการคลัง (กค.) กระทรวงพาณิชย์ (พณ.) กระทรวงมหาดไทย (มท.) กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (วท.) กระทรวงอุตสาหกรรม (อก.) สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี (สปน.) สมาคมที่เกี่ยวข้องกับข้าว และสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเกี่ยวกับความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เรื่อง “แนวทางการแก้ไขปัญหาเรื่องข้าวอย่างยั่งยืน” มีผลการพิจารณา ดังนี้

ความเห็นและข้อเสนอแนะ	ความเห็นและผลการพิจารณาของ กษ. ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
๑. ด้านการผลิต ๑.๑ การบริหารจัดการพื้นที่ปลูกข้าว ๑) การจัดพื้นที่การทำให้เพียงพอ โดยเร่งออกพระราชบัญญัติคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม/โฉนดที่ดินทำกินผืนแรก จัดหาที่ดินทำกินให้เกษตรกรตามรายภูมิภาค	กษ. โดยสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (สปก.) จัดหาที่ดินทำกินให้แก่เกษตรกรซึ่งไม่มีที่ดินทำกินโดยการปฏิรูปที่ดินตามที่ร้องขอ ความเห็นของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ๑. ภาครัฐควรมีนโยบายในการบริหารจัดการพื้นที่นาร้างที่ชัดเจน และมีการใช้ประโยชน์ที่ดินให้คุ้มค่ามากขึ้น ๒. ภาครัฐควรให้การสนับสนุนในการจัดหาแหล่งน้ำในเขตปฏิรูปที่ดิน เพื่อให้มีน้ำเพียงพอต่อการเพาะปลูก ๓. ดำเนินการให้สอดคล้องกับการจัดโซนนิ่งพืชของ กษ. ๔. ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องต้องร่วมมือกันอย่างจริงจัง รัฐต้องจัดสรรงบประมาณให้เหมาะสม และกำหนดระบบรายงาน และการติดตามอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง ๕. การจัดหาพื้นที่ทำนาให้เพียงพอ อาจขัดกับนโยบายการลดพื้นที่การปลูกข้าวในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม ปัจจุบันมีพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมในการปลูกข้าวค่อนข้างมาก หรือเป็นพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมและไม่ได้รับการปรับปรุงพื้นที่ให้มีสภาพดีขึ้น เช่น การปลูกพืชปศุสัตว์

ความเห็นและข้อเสนอแนะ	ความเห็นและผลการพิจารณาของ กษ. ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
๒) เร่งผลักดันการออกโฉนดชุมชน ในการจัดพื้นที่สาธารณะของรัฐที่เหมาะสมต่อการปลูกข้าว	ความเห็นของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ๑. ปรับปรุงคำว่า “โฉนดชุมชน” ให้มีความหมายที่กว้างขึ้น เช่น เอกสารรับรองสิทธิทำกิน ซึ่งจะรวมถึง สปก. และอื่นๆ ด้วย ๒. ไม่มีการนำเสนอรายละเอียดประกอบซึ่งในทางปฏิบัติอาจไม่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม ๓. ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่ และรัฐควรนำพื้นที่สาธารณะประโยชน์มาดำเนินการตามกฎหมายปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เพื่อให้การบริหารจัดการพื้นที่ของรัฐอยู่ในเกณฑ์เดียวกัน
๓) การจัดโซนนิ่ง (Zoning) กำหนดเขตพื้นที่เพาะปลูกตามความเหมาะสมของสภาพภูมิอากาศ/พื้นที่เพาะปลูก/ใช้พันธุ์ข้าวที่เหมาะสมและสอดคล้องกับพื้นที่และภูมิอากาศและการรักษาพื้นที่ที่เหมาะสมทำการปลูกข้าวทั้งเป้าหมายเพื่อการส่งออก การแปรรูป และการบริโภค รวมถึงพันธุ์ข้าวท้องถิ่นที่มีชื่อเสียง/พื้นที่ชลประทาน/พื้นที่นอกเขตชลประทาน ควรเป็นกลุ่มพื้นที่ขนาดใหญ่เพื่อสร้าง Economy of scale ควรกำหนดขนาดพื้นที่ที่เหมาะสมเพื่อประหยัดต้นทุนคงที่ในการรวมกลุ่มเพื่อให้ได้ข้าวเปลือกตรงตามพันธุ์ พร้อมจัดให้มีการสร้างแรงจูงใจในค่าตอบแทน (Incentive) ให้แก่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง	๑. วท. โดยศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (ศอ.) สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) ได้รับมอบหมายจากนายกรัฐมนตรี และรองนายกรัฐมนตรี (นายสุรพงษ์ โตวิจักษณ์ชัยกุล) ให้เป็นเลขานุการของคณะกรรมการบูรณาการข้อมูลและการพัฒนาแบบจำลองการใช้ประโยชน์ที่ดินด้านการเกษตร (Agricultural Zoning Optimization Modeling) ของพื้นที่ทั่วประเทศ โดยนำข้อมูลแผนที่ข้อมูลผลผลิตตามเขตพื้นที่ ข้อมูลสภาพพื้นดินและอากาศตามเขตพื้นที่ รวมถึงข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ด้วยการบูรณาการข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากหน่วยงานต่างๆ แล้วนำเข้า Agricultural Land-Use (Zoning) Optimization Model ให้พร้อมใช้งานได้ทันที ซึ่งเป็นเครื่องมือสนับสนุนการดำเนินงานที่มีความจำเป็นเร่งด่วนต่อการทำโซนนิ่งภาคการเกษตรให้มีความสมบูรณ์มากที่สุดอีกทางหนึ่ง ๒. อก. โดยสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม อยู่ระหว่างการศึกษาเพื่อจัดทำแผนแม่บทเพื่อการพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรอย่างยั่งยืน โดยมีข้าวเป็นหนึ่งในสินค้าเป้าหมายที่จะทำการวิเคราะห์เชิงพื้นที่บนพื้นฐานการจัดสรรทรัพยากรการผลิตการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างยั่งยืนเพื่อใช้ในการกำหนดนโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตร ๓. กค. อยู่ระหว่างการพิจารณากำหนดมาตรการสร้างแรงจูงใจ โดยความร่วมมือกับ ธ.ก.ส. ให้เกษตรกรที่ปลูกข้าวในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม ปรับเปลี่ยนไปปลูกพืชชนิดอื่นทดแทน

ความเห็นและข้อเสนอแนะ	ความเห็นและผลการพิจารณาของ กษ. ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
	๔. กษ. ๔.๑ กรมการข้าว กษ. ได้ประกาศเรื่อง การกำหนดเขตเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว เมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ โดยมีเขตความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว ๗๖ จังหวัด ๘๐๙ อำเภอ ๕,๘๔๐ ตำบล โดยกรมการข้าว ได้ดำเนินการการจัดโซนนิ่ง (Zoning) เขตพื้นที่เพาะปลูก ตามความเหมาะสมของสภาพภูมิอากาศ/พื้นที่เพาะปลูก/ ใช้พันธุ์ข้าวให้เหมาะสม และสอดคล้องกับพื้นที่ และภูมิอากาศและการรักษาพื้นที่ที่เหมาะสมทำการปลูกข้าว โดยในเบื้องต้น ได้จำแนกกลุ่มพันธุ์ข้าวที่กรมการข้าวรับรองพันธุ์ พันธุ์ข้าวพื้นเมืองและพันธุ์ข้าวที่ได้รับการขึ้นทะเบียน เป็นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) โดยจำแนกตามการค้า และนิเวศการปลูกข้าวที่ส่งเสริมให้ปลูกในภูมิภาค และ จังหวัดต่างๆ ดังนี้ (๑) กลุ่มพันธุ์ข้าวหอมมะลิ ได้แก่ พันธุ์ กข๑๕ และข้าวดอกมะลิ ๑๐๕ ส่งเสริมให้ปลูกในพื้นที่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ภาคเหนือตอนบน และภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน (๒) กลุ่มพันธุ์ข้าวหอมปทุมธานี ได้แก่ พันธุ์ปทุมธานี ๑ ส่งเสริมให้ปลูกในพื้นที่ภาคกลางตอนกลาง และภาคเหนือตอนล่าง (๓) กลุ่มพันธุ์ข้าวหอมอื่นๆ ได้แก่ พันธุ์ข้าวเจ้าหอมคลองหลวง ๑ ข้าวเจ้าหอมพิษณุโลก ๑ ข้าวเจ้าหอมสุพรรณบุรี กข๓๓ (หอมอุบล ๘๐) ส่งเสริมให้ปลูก ในพื้นที่ภาคกลางตอนกลาง ภาคเหนือตอนล่าง และภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง (๔) กลุ่มพันธุ์ข้าวขาว (๔.๑) ข้าวนาสวน ได้แก่ พันธุ์ กข๓๑ (ปทุมธานี ๘๐) กข๔๑ กข๔๓ กข๔๗ ชัยนาท ๑ ชัยนาท ๒ พิษณุโลก ๒ พิษณุโลก ๓ สุพรรณบุรี ๑ สุพรรณบุรี ๒ สุพรรณบุรี ๓ ฯลฯ ส่งเสริมให้ปลูกในพื้นที่ภาคกลางตอนกลาง ภาคเหนือตอนล่าง ภาคกลางชีกะวันตก ภาคกลาง ชิกะวันออก และภาคใต้ฝั่งตะวันออก (๔.๒) ข้าวขึ้นน้ำ ได้แก่ พันธุ์ข้าว บ้านนา ๔๓๒ ตะนาแก้ว ๑๖๑ ปันแก้ว ๕๖ พลายงามปรจินบุรี เล็บมือนาง ๑๑๑ ส่งเสริมให้ปลูกในพื้นที่ภาคกลางตอนกลาง และภาคกลางชีกะวันออก

/(๔.๓) ...

ความเห็นและข้อเสนอแนะ	ความเห็นและผลการพิจารณาของ กษ. ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
	(๔.๓) ข้าวน้ำลึก ได้แก่ พันธุ์ข๑๗ กข๑๙ กข๔๕ ปราจีนบุรี ๑ ปราจีนบุรี ๒ หันตรา ๖๐ อยุธยา ๑ ส่งเสริมให้ปลูกในพื้นที่ภาคกลางตอนกลาง ภาคกลางชีกตะวันออก (๔.๔) ข้าวไร่ ได้แก่ พันธุ์ภูเมืองหลวง ดอกข่า ดอกพะยอม ส่งเสริมให้ปลูกในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน ภาคใต้ฝั่งตะวันออก ภาคใต้ฝั่งตะวันตก (๔.๕) ข้าวนาที่สูง ได้แก่ พันธุ์เจ้าฮ่อน้ำรุ เจ้าขาวเชียงใหม่ เจ้าลิซอ ส่งเสริมให้ปลูกในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน (๕) กลุ่มข้าวแดงและข้าวสีอื่นๆ (๕.๑) ข้าวนาสวน ได้แก่ พันธุ์ข้าวหอมกุหลาบแดง ข้าวหอมแดง สังข์หยดพัทลุง หอมกุหลาบแดง ข้าวกำ เหนียวดำขอมไม้ไผ่ ๔๙ ส่งเสริมให้ปลูกในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ภาคเหนือตอนบน ภาคใต้ฝั่งตะวันออก และภาคใต้ฝั่งตะวันตก (๕.๒) ข้าวไร่ ได้แก่ พันธุ์ลิ้มผิว ส่งเสริมให้ปลูกในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง (๖) กลุ่มข้าวเหนียว กข๖ ได้แก่ พันธุ์กข๖ ส่งเสริมให้ปลูกในพื้นที่ตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ภาคเหนือตอนบน และภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง (๗) กลุ่มข้าวเหนียวอื่นๆ (๗.๑) ข้าวนาสวน ได้แก่ พันธุ์กข๑๐ กข๑๒ (หนองคาย ๘๐) กข๑๔ กข๑๖ แพร่ ๑ สันป่าตอง ๑ เหนียวสันป่าตอง เหนียวอุบล ๑ และเหนียวอุบล ๒ ส่งเสริมให้ปลูกในพื้นที่เหนือตอนบน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ภาคใต้ฝั่งตะวันออก และภาคใต้ฝั่งตะวันตก (๗.๒) ข้าวไร่ ได้แก่ พันธุ์ชีวเกลี้ยง และชีวแม่จัน ส่งเสริมให้ปลูกในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน ภาคเหนือตอนล่าง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ภาคกลางชีกตะวันออก ภาคกลางชีกตะวันตก ภาคใต้ฝั่งตะวันออก และภาคใต้ฝั่งตะวันตก (๗.๓) ข้าวนาที่สูง ได้แก่ พันธุ์อาร์ ๒๕๘ และขาวโป่งไคร้ ส่งเสริมให้ปลูกในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน

./(๘) ...

ความเห็นและข้อเสนอแนะ	ความเห็นและผลการพิจารณาของ กษ. ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
	(๘) กลุ่มข้าวญี่ปุ่น ได้แก่ พันธุ์ กวก. ๑ กวก. ๒ ส่งเสริมให้ปลูกในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน (๙) กลุ่มสินค้าข้าว GI (๙.๑) ข้าวหอมสุรินทร์ ได้แก่ พันธุ์ กข ๑๕ และข้าวดอกมะลิ ๑๐๕ ส่งเสริมให้ปลูกในพื้นที่จังหวัดสุรินทร์ (๙.๒) ข้าวหอมมะลิทุ่งกุลาร้องไห้ ได้แก่ พันธุ์ กข๑๕ และข้าวดอกมะลิ ๑๐๕ ส่งเสริมให้ปลูกในพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ด สุรินทร์ ศรีสะเกษ มหาสารคาม และยโสธร (๙.๓) ข้าวฮางหอมทองสกลทวาปี ได้แก่ พันธุ์ กข๑๕ และข้าวดอกมะลิ ๑๐๕ ส่งเสริมให้ปลูกในพื้นที่จังหวัดสกลนคร (๙.๔) ข้าวเจ๊กเขยเสาไห้ ได้แก่ พันธุ์ เจ๊กเสาไห้ ส่งเสริมให้ปลูกในพื้นที่จังหวัดสระบุรี (๙.๕) ข้าวเหลืองประทิวชุมพร ได้แก่ พันธุ์เหลืองประทิว ๑๒๓ ส่งเสริมให้ปลูกในพื้นที่จังหวัดชุมพร (๙.๖) ข้าวสังข์หยดเมืองพัทลุง ได้แก่ พันธุ์สังข์หยดพัทลุง ส่งเสริมให้ปลูกในพื้นที่จังหวัดพัทลุง (๙.๗) ข้าวฮางหอมทองสกลทวาปี ได้แก่ พันธุ์ กข๖ ส่งเสริมให้ปลูกในพื้นที่จังหวัดสกลนคร (๙.๘) ข้าวเหนียวเขาวงกาฬสินธุ์ ได้แก่ พันธุ์ กข๖ ส่งเสริมให้ปลูกในพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์ ๔.๒ กรมชลประทาน ได้กำหนดพื้นที่ชลประทาน พื้นที่ส่งน้ำ แหล่งน้ำ ฯลฯ และประสานงานกับกลุ่มผู้ใช้น้ำชลประทาน เพื่อวางแผนการส่งน้ำและกำหนดจำนวนพื้นที่เพาะปลูกตลอดจนแนะนำพืชที่จะปลูก เช่น ข้าว พืชไร่ พืชผัก ให้สอดคล้องกับปริมาณน้ำต้นทุนในแต่ละฤดูกาล ๔.๓ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรมของประเทศ เพื่อพิจารณากลับกรองข้อเสนอ แผนงาน/โครงการในการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรมของประเทศให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด โดยมีแนวทางการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรมของประเทศ แบ่งพื้นที่เป็น ๒ ประเภท คือ (๑) การดำเนินการในเขตพื้นที่เหมาะสม (ในพื้นที่เขต Zoning) ได้แก่ การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต โดยการลดต้นทุนการผลิต การเพิ่มผลผลิตต่อไร่

/และการพัฒนา ...

ความเห็นและข้อเสนอแนะ	ความเห็นและผลการพิจารณาของ กษ. ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
	และการพัฒนาคุณภาพสินค้าให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด โดยการจัดทำแปลงต้นแบบเพื่อให้เกษตรกรเรียนรู้และนำไปปฏิบัติโดยใช้แปลงของ Smart farmer เป็นแปลงต้นแบบ และ (๒) การดำเนินการในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม (พื้นที่นอก Zoning) ได้แก่ การปรับเปลี่ยนการผลิตสินค้าเกษตรเป็นชนิดอื่นที่มีความเหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่เพื่อสร้างรายได้ใหม่ อาทิ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อ้อยโรงงาน ซึ่งภาครัฐจะต้องมีมาตรการสนับสนุนและจูงใจ (Incentive) ให้แก่เกษตรกรในการปรับเปลี่ยนการผลิตสินค้า เช่น การสนับสนุนปัจจัยการผลิต การจัดทำแปลงสาธิต การอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยี เพื่อเพิ่มศักยภาพให้กับเกษตรกรในการเตรียมการเป็น Smart farmer เป็นต้น ซึ่งคณะกรรมการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรมของประเทศ ได้จัดทำแนวทางการบริหารจัดการสินค้าเกษตร ดำเนินการในพื้นที่ที่มีความเหมาะสมน้อยหรือไม่เหมาะสม (S3,N) ของสินค้าข้าวเป็นลำดับแรก โดยการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรเพื่อสร้างรายได้ใหม่เพื่อแก้ปัญหาอุปทานส่วนเกิน (Over Supply) ซึ่งประกอบด้วย การวิเคราะห์ต้นทุน รายได้ และกำไรสุทธิ จากการผลิตข้าว เปรียบเทียบการผลิตสินค้าใหม่ที่ทดแทน ได้แก่ อ้อยโรงงาน ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ หนุ่ยเนเปียร์เพื่อการเลี้ยงโคเนื้อ ปลานิล เกษตรผสมผสาน และหนุ่ยเนเปียร์เพื่อผลิตพลังงาน หากเกษตรกรปรับเปลี่ยนมาผลิตสินค้าใหม่ดังกล่าวจะได้กำไรสุทธิสูงกว่าการผลิตสินค้าข้าวในพื้นที่ที่มีความเหมาะสมน้อยหรือไม่เหมาะสม (S3,N) ซึ่งขณะนี้ อยู่ระหว่างการพิจารณาค่าใช้จ่ายและมาตรการช่วยเหลือจากภาครัฐในการปรับเปลี่ยนจากการปลูกข้าวเป็นอ้อยในพื้นที่เป้าหมาย ๑.๕ ล้านไร่ จำนวนเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ ๖๐,๐๐๐ ราย เสนอต่อรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง ที่กำกับดูแล เพื่อพิจารณาและเสนอเข้าคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบต่อไป ๔.๔ กรมพัฒนาที่ดิน จัดทำแผนที่เขตเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าวพร้อมทั้งจัดทำคำแนะนำในการจัดการดินสำหรับการเพิ่มผลผลิตข้าวในพื้นที่เหมาะสม และส่งเสริมการผลิตข้าวชาวดอกมะลิ ๑๐๕ ในบริเวณทุ่งกุลาร้องไห้ รวมถึงข้าวสังข์หยดในพื้นที่ภาคใต้ นอกจากนี้ยังคัดเลือกพื้นที่ไม่เหมาะสมในการปลูกข้าวเพื่อปรับเปลี่ยนเป็นปลูกอ้อย ทำให้ลดพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมในการปลูกข้าว

/ความเห็น ...

ความเห็นและข้อเสนอแนะ	ความเห็นและผลการพิจารณาของ กษ. ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
	ความเห็นของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ๑. ประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจ เรื่องการจัดโซนนิ่งให้มากขึ้น เพื่อให้การรวมกลุ่มมีความเข้มแข็งมากขึ้น ๒. ภาครัฐต้องมีมาตรการหรือกลไกเพื่อให้ระบบโซนนิ่งมีประสิทธิภาพ เช่น มาตรการสร้างแรงจูงใจเพื่อให้มีการเลือกปลูกพืชที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ สร้างแรงจูงใจในค่าตอบแทน (Incentive) ๓. การจัดโซนนิ่ง สอดคล้องกับนโยบายส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตร ในการจัดทำโซนนิ่งภาคเกษตร และการบริหารจัดการห่วงโซ่อุปทานสินค้าเกษตรในระดับต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ รวมถึงการลดต้นทุนการผลิต ลดขั้นตอนการบริหารจัดการและโลจิสติกส์ เพื่อนำผลผลิตทางการเกษตรในชุมชนป้อนเข้าสู่โรงงานอุตสาหกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ๔. การจัดทำโซนนิ่ง โดยการรวมกลุ่มเป็นพื้นที่ขนาดใหญ่ เพื่อสร้างการประหยัดต่อขนาด จำเป็นต้องคำนึงถึงลักษณะพิเศษ และเอกลักษณ์เฉพาะของข้าวบางชนิดในบางท้องที่ด้วย เนื่องจากผู้บริโภคให้ความสำคัญและทำให้เกษตรกรสามารถกำหนดมูลค่าการขายที่สูงกว่าได้ เช่น ข้าวหอมมะลิทุ่งกุลาร้องไห้ ที่ได้รับการรับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Indication) ในกรณีลักษณะนี้ การดำเนินการต้องระมัดระวังไม่ให้มีการปลอมปนระหว่างพันธุ์/ชนิดข้าว ๕. การจัดโซนนิ่งจะช่วยลดต้นทุนการผลิต พัฒนา และรักษาคุณภาพการผลิตข้าวให้มีมาตรฐาน และสร้างชื่อเสียงการผลิตข้าวพันธุ์ดีของท้องถิ่นให้รู้จักแพร่หลาย ซึ่งจะเป็นการเพิ่มคุณค่าและมูลค่าผลผลิตข้าว ๖. กำหนดพืชที่ปลูกและจำนวนพื้นที่ให้สอดคล้องกับปริมาณน้ำต้นทุน ในแต่ละช่วงเวลา ๗. กำหนดพื้นที่ให้สอดคล้องกับพันธุ์ที่เหมาะสมต่อการผลิตข้าวคุณภาพเพื่อการส่งออก ๘. สามารถดำเนินการได้ในพื้นที่สหกรณ์ เช่น สหกรณ์นิคม สหกรณ์ปฏิรูปที่ดิน สหกรณ์การเกษตร เนื่องจากเป็นพื้นที่ทำกินของเกษตรกรที่แบ่งเป็นโซนอยู่แล้ว ๙. ผู้บริหารควรให้การสนับสนุน และบุคลากรระหว่างหน่วยงานควรทำงานประสานกันเป็นทีม

ความเห็นและข้อเสนอแนะ	ความเห็นและผลการพิจารณาของ กษ. ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
	๑๐. ดำเนินการชี้แจงให้เกษตรกรเข้าใจถึงนโยบายการจัดทำเกษตรโซนนิ่งอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะประโยชน์ที่เกษตรกรจะได้รับหากดำเนินการปลูกพืชทดแทน ๑๑. การกำหนดนโยบายการจัดทำพื้นที่ปลูกเหมาะสม การปลูกข้าวต้องบังคับใช้ เพื่อควบคุมปริมาณและคุณภาพการผลิตข้าว ลดต้นทุนการผลิต หากพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมในการปลูกข้าว ควรส่งเสริมปลูกพืชอื่นหรือประกอบอาชีพอื่นแทน
๔) วิจัยและพัฒนาปัจจัยการผลิตที่สำคัญ คือ พันธุ์ ปริมาณน้ำ คุณภาพดิน คุณภาพน้ำ และระบบชลประทาน กำหนดจุดส่งน้ำที่ชัดเจน (Zoning การส่งน้ำ) การกำหนดฤดูทำนาที่ชัดเจน	๑. วท. โดยหน่วยปฏิบัติการค้นหาและใช้ประโยชน์ยีนข้าว ซึ่งเป็นหน่วยปฏิบัติการเครือข่ายร่วมระหว่างมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และวท. โดยศูนย์พันธุ์วิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ (ศช.) สวทช. พัฒนาเทคโนโลยี (ค้นหาและพัฒนาเทคโนโลยีเครื่องหมายโมเลกุลที่ควบคุมคุณลักษณะสำคัญ) เพื่อประยุกต์ใช้ในการคัดเลือกและปรับปรุงพันธุ์ข้าวให้ต้านทานโรค แมลง และสภาวะแวดล้อมที่ไม่เหมาะสม โดยร่วมกับกรมการข้าว ปรับปรุงข้าวพันธุ์ขาวดอกมะลิ ๑๐๕ และพันธุ์ กข๖ ให้ต้านทานโรค แมลง และสภาวะแวดล้อมที่ไม่เหมาะสม จากความร่วมมือที่ผ่านมา มีพันธุ์ที่ได้รับการรับรองพันธุ์ข้าวจากกรมการข้าว คือ พันธุ์ กข๕๑ (ทนน้ำท่วมฉับพลัน) และอยู่ระหว่างการยื่นขอรับรองพันธุ์ ๒ พันธุ์ คือ พันธุ์ กข๖ ต้านทานโรคไหม้ และพันธุ์ขาวดอกมะลิ ๑๐๕ ทนดินเค็ม นอกจากนี้ ยังมีอีกหลายสายพันธุ์ที่มีคุณสมบัติที่ดี เช่น พันธุ์ชัยนาท ๑ ต้านทานเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล พันธุ์ กข๖ ต้านทานโรคไหม้และโรคขอบใบแห้ง เป็นต้น ๒. กษ. ๒.๑ กรมการข้าว วางแผนการวิจัย โดยจัดทำยุทธศาสตร์การวิจัยและพัฒนาข้าว มีเป้าหมายหลัก ได้แก่ “เป็นองค์กรชั้นนำในการวิจัยการผลิตและการเพิ่มมูลค่าข้าว ผู้ผลิต ผู้บริโภคพอใจ” เน้นการวิจัยข้าวที่สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ โดยมุ่งเน้นการวิจัยดังนี้ (๑) พัฒนาพันธุ์และเทคโนโลยีการผลิตเพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตข้าว (๒) พัฒนาพันธุ์และเทคโนโลยีการผลิตเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ (๓) พัฒนาพันธุ์และเทคโนโลยีการผลิตเพื่อความมั่นคงทางด้านอาหารในพื้นที่เฉพาะ (๔) พัฒนาเทคโนโลยีเพื่อลดการสูญเสียและรักษาเสถียรภาพของผลผลิตข้าว (๕) พัฒนาความรู้เพื่อการลดต้นทุนการผลิตข้าว ด้านเศรษฐกิจ และสังคมของชาวนา และองค์กรชาวนา และ (๖) พัฒนาระบบการผลิต การส่งเสริม และการถ่ายทอดเทคโนโลยี

/๒.๒ ...

ความเห็นและข้อเสนอแนะ	ความเห็นและผลการพิจารณาของ กษ. ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
	๒.๒ กรมชลประทาน สำนักชลประทาน และโครงการชลประทานได้กำหนดดูแลการส่งน้ำเพื่อการเพาะปลูก ทั้งฤดูนาปีและนาปรังอย่างชัดเจน รวมทั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำ ตามแผนส่งน้ำที่เหมาะสม รวมทั้งตรวจสอบคุณภาพน้ำ ชลประทานอย่างสม่ำเสมอ ๒.๓ กรมพัฒนาที่ดิน ดำเนินการวิจัยเพื่อเพิ่ม ผลผลิตข้าวโดยการปรับปรุงบำรุงดินและแก้ไขปัญหาปัจจัย ที่เป็นตัวจำกัดผลผลิตของข้าว เช่นความอุดมสมบูรณ์ของดิน ดินเค็ม ดินกรด เป็นต้น ให้คำแนะนำการใช้ปุ๋ยตามกลุ่มชุดดิน และวิธีการในการลดการใช้ปุ๋ยเคมีด้วยการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ของกรมพัฒนาที่ดินที่เกษตรกรสามารถนำไปใช้เพื่อลดต้นทุน การผลิตและลดสารพิษจากการใช้สารเคมีบางชนิด รวมไปถึง การพัฒนาโปรแกรมเพื่อลดการใช้ปุ๋ยเคมี การใช้ปุ๋ยแบบประหยัด ตามกลุ่มชุดดิน การพัฒนาชุดทดสอบสมบัติทางเคมี ของดินในสนามเพื่อความเร็วและครอบคลุมทำให้ สามารถลดต้นทุนในการผลิตได้ และการจัดทำระบบน้ำ และแหล่งน้ำในไร่นาเพื่อใช้ในการตกกล้าและฝนทิ้งช่วง ความเห็นของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ๑. ประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจ ให้มากยิ่งขึ้น ๒. ประเทศไทยจำเป็นต้องพัฒนาพันธุ์ข้าวให้มี ความหลากหลาย และตอบสนองความต้องการของตลาด/ ผู้บริโภค มีเสถียรภาพในการปลูกภายใต้การเปลี่ยนแปลง ของสภาพภูมิอากาศ ให้ผลผลิตต่อหน่วยพื้นที่สูง มีคุณค่า ทางโภชนาการ ๓. สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาปัจจัยการผลิตที่สำคัญ แต่ต้องดำเนินการควบคู่กันทั้งพันธุ์ข้าว ปริมาณน้ำ คุณภาพ ดิน/น้ำ ระบบชลประทาน และระบบส่งน้ำที่ชัดเจน รวมทั้ง ให้มีการแลกเปลี่ยนเชื่อพันธุกรรมระหว่างประเทศ เนื่องจากยังต้องการเชื่อพันธุกรรมที่มีความแตกต่าง จากพันธุกรรมภายในประเทศเพื่อสร้างประชากรข้าวใหม่ๆ ที่มีศักยภาพด้านผลผลิตสูง ๔. เพิ่มการวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพน้ำกับผลผลิต และผลตกค้างให้มากขึ้น ๕. เพิ่มการวิจัยพัฒนาเกี่ยวกับการลดต้นทุนการผลิต พันธุ์ข้าวที่มีการต้านทานโรคและแมลง และพันธุ์ข้าวคุณภาพ ๖. สนับสนุน/เพิ่มงบประมาณและกำลังคน

/๕) ...

ความเห็นและข้อเสนอแนะ	ความเห็นและผลการพิจารณาของ กษ. ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
๕) ใช้เทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ ในการจัดทำข้อมูลการเพาะปลูกข้าว	๑. วท. ๑.๑ ศอ. สวทช. ร่วมกับสถาบันเทคโนโลยี แห่งเอเชีย (AIT) พัฒนาโครงการนวัตกรรมบริการด้าน การเกษตร โดยนำเทคโนโลยีภูมิสารสนเทศมาใช้สำหรับงาน บริการปุ๋ยสั่งตัด เพื่อลดต้นทุนด้านการเกษตรด้วยการเก็บข้อมูล แปลงเพาะปลูกข้าว เพื่อทำฐานข้อมูลของระบบสารสนเทศ ภูมิศาสตร์บนเว็บ (Web GIS) โดยเก็บค่าพิกัดของแต่ละแปลงนา ด้วยกล้องระบบดาวเทียมจีพีเอส และถ่ายภาพด้วย อากาศยานบินไร้คนบิน (UAV) ข้อมูลจากภาคสนาม ทั้งภาพถ่ายกล้องระบบดาวเทียมจีพีเอส ภาพถ่ายดาวเทียม และภาพถ่ายด้วยอากาศยานบินไร้คนบิน รวมถึงข้อมูลสถิติ ข้อมูลเกษตรกร ข้อมูลการทดสอบค่าดิน และข้อมูลแผนที่ บนอินเทอร์เน็ต จะช่วยให้เกษตรกร เจ้าของพื้นที่และเกษตรกร สามารถนำไปใช้ในการสืบค้นแผนที่ ตำแหน่งที่ตั้ง ของแต่ละแปลงนา และเพื่อนำไปใช้ในการวางแผน การเพาะปลูกข้าวในอนาคต ๑.๒ สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศ และภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) (สทอภ.) ดำเนินการ ดังนี้ (๑) จัดทำข้อมูลพื้นที่ปลูกข้าวเพื่อการคาดการณ์ ผลผลิตล่วงหน้าทุก ๒ สัปดาห์ โดยได้ทำการตรวจสอบ และจัดทำแผนที่พื้นที่เพาะปลูกข้าวนาปีและข้าวนาปรัง เป็นภาพรวมในระดับประเทศ และวิเคราะห์ระดับรายละเอียด รวมถึงการวิเคราะห์ความแตกต่างของช่วงเวลาปลูก เพื่อคาดการณ์ผลผลิตที่จะเก็บเกี่ยวในแต่ละช่วงเวลา (๒) จัดทำข้อมูลพื้นที่ปลูกข้าวปัจจุบันแบ่งตามความเหมาะสม ของพื้นที่ (๓) จัดทำข้อมูลพื้นที่ปลูกข้าวปัจจุบันแบ่งตามพื้นที่ กรรมสิทธิ์ ทั้งนี้ สทอภ. ได้ร่วมมือกับกรมส่งเสริมการเกษตร จัดทำแผนที่ภาพถ่ายดาวเทียมรายละเอียดสูง รายตำบล ทั่วประเทศ รวม ๗,๓๕๗ ตำบล เพื่อสนับสนุนให้แก่ เกษตรตำบลดำเนินการลงทะเบียนและประชาคม โครงการ รับจำนำข้าวช่วงปี ๒๕๕๕/๕๖ และ ๒๕๕๖/๕๗ ซึ่งจะช่วยให้ สามารถรวบรวมพื้นที่ปลูกข้าว เกษตรกรผู้ปลูก รวมถึงผลผลิต ที่คาดว่าจะเข้าสู่โครงการรับจำนำข้าวได้อย่างถูกต้อง แม่นยำยิ่งขึ้น รวมทั้งจะเป็นฐานข้อมูลในการวางแผน เพื่อพัฒนาการปลูกข้าว และการยกระดับชีวิตความเป็นอยู่ ของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวต่อไปในอนาคต

/๒. ...

ความเห็นและข้อเสนอแนะ	ความเห็นและผลการพิจารณาของ กษ. ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
	๒. กษ. ๒.๑ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรสำรวจข้อมูล เนื้อที่เพาะปลูกข้าว โดยใช้เทคโนโลยีด้านภูมิสารสนเทศ (Geo – Information :GI) มาใช้ โดยการแปลและวิเคราะห์ ข้อมูลดาวเทียม แลนด์แชทส์ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ใกล้เคียงกับ ความเป็นจริงมากที่สุด ๒.๒ กรมพัฒนาที่ดิน ดำเนินการผลิตแผนที่ดิน ที่ทันสมัยโดยการใช้ระบบสารสนเทศพร้อมทั้งคำแนะนำ ในการปลูกข้าว การจัดทำพื้นที่ที่เหมาะสมในการปลูกข้าว การใช้ข้อมูลสารสนเทศช่วยในการแนะนำปุ๋ยเคมีตามกลุ่มชุดดิน และตามค่าวิเคราะห์ดิน จัดทำแผนที่รายแปลงเพื่อประโยชน์ ในการส่งเสริมและการประกันราคา ๒.๓ กรมการข้าว จัดทำโปรแกรมแผนที่ เขตข้าวไทยรุ่น ๑.๐ บน Google Map ซึ่งโปรแกรมห้กล่าว เป็นการจัดทำแผนที่การปลูกข้าวรายตำบลประกอบด้วย ๘ เมนูหลัก ได้แก่ หน้าหลัก แผนที่ตามกลุ่มพันธุ์ข้าว (RVG) แผนที่ผลผลิตข้าวตามกลุ่มพันธุ์ข้าวเกษตรกร (RF) แผนที่ ผลผลิตข้าวตามคำแนะนำ (RT) แผนที่ตามความเหมาะสมดิน (SUIT) แผนที่เขตเกษตรเศรษฐกิจข้าว (RAEZ) แจ้งปัญหา และสถิติโดยประโยชน์ในการจัดทำโปรแกรมแผนที่เขตข้าวไทย จะทำให้สามารถกำหนดกลุ่มพันธุ์ข้าวที่เหมาะสมไปปลูก ในเขตพื้นที่ที่เหมาะสมได้ รวมทั้งสามารถนำเทคโนโลยี ที่เหมาะสมไปดำเนินการในพื้นที่ที่ผลิตข้าวที่ให้ผลผลิตต่ำ ความเห็นของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ๑. การใช้เทคโนโลยีภูมิสารสนเทศในการจัดทำข้อมูล การเพาะปลูกข้าวเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบ ในการวางแผนทางด้านการตลาดให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนเป็นข้อมูลสนับสนุนในการดำเนินโครงการ ของภาครัฐ ๒. ข้อมูลจากภาคสนามของหน่วยงานในพื้นที่ มีความสำคัญในการช่วยตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล ให้มีความถูกต้องแม่นยำมากยิ่งขึ้น

/ต. ...

ความเห็นและข้อเสนอแนะ	ความเห็นและผลการพิจารณาของ กษ. ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
	๓. ควรกำหนดเป้าหมาย แผนงาน โครงการในการขับเคลื่อนที่ชัดเจน และเป็นรูปธรรม ในการส่งเสริมเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศทั้งด้านการพัฒนาเครื่องมือ ข้อมูลและบุคลากร รวมทั้งการนำไปบูรณาการใช้ประโยชน์ในลักษณะของข้อมูลต้นน้ำ เพื่อให้แต่ละหน่วยงานได้ใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนปฏิบัติการในการแก้ปัญหาการเกษตรของไทยให้ครบวงจรต่อไป ๔. ควรจัดทำข้อมูลสารสนเทศด้านแผนที่ศักยภาพในการปลูกข้าวพันธุ์ต่างๆ ๕. สนับสนุน/เพิ่มงบประมาณและกำลังคนให้เพียงพอ
๑.๒ การจัดการต้นทุนการผลิต ๑) ลดการใช้ปุ๋ยและสารเคมี การวิเคราะห์ดินก่อนใช้ ใช้สูตรปุ๋ยให้เหมาะกับพื้นที่	๑. วท. โดย ศอ. สวทช. พัฒนาโปรแกรมเครื่องวัดสีใบข้าว (BaiKhaoNK) เพื่อใช้ในการประมาณความต้องการธาตุไนโตรเจนและโปรแตสเซียมของต้นข้าวในนา (เป็นซอฟต์แวร์ประยุกต์บนอุปกรณ์เคลื่อนที่ใช้งานผ่านสมาร์ตโฟน) พร้อมกับแสดงปริมาณปุ๋ยในไนโตรเจนที่เหมาะสมที่เกษตรกรควรใส่ให้กับต้นข้าวในนาข้าวในแต่ละช่วงของการเจริญเติบโต เพื่อเป็นการลดต้นทุนในการเพาะปลูก ปัจจุบันได้ร่วมกับกรมการข้าวเผยแพร่ให้เกษตรกรใช้งานแล้ว นอกจากนี้ยังได้พัฒนาโปรแกรมคำนวณการผสมปุ๋ยเคมีเพื่อช่วยคำนวณสัดส่วนผสมแม่ปุ๋ยเคมีให้ได้ปุ๋ยผสมตามสูตรที่มีธาตุอาหารหลัก N, P และ K ที่ต้องการ การคำนวณจะแสดงผลลัพธ์เป็นน้ำหนักของแม่ปุ๋ยจำนวน ๓ ตัว คือ ยูเรีย, DAP และ MOP ๒. กษ. ๒.๑ กรมการข้าว ให้ความสำคัญกับการลดการใช้ปุ๋ยและสารเคมี การวิเคราะห์ดินก่อนใช้ ใช้สูตรปุ๋ยให้เหมาะกับพื้นที่ โดยอยู่ในมาตรการลดต้นทุนการผลิตข้าว ๓ ต้องทำ ๓ ต้องลด ดังนี้ ๓ ต้องทำ (ต้องปลูกข้าวไม่เกิน ๒ ครั้ง/ปี ต้องใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี ต้องทำบัญชีฟาร์ม) ๓ ต้องลด (ลดอัตราเมล็ดพันธุ์ ลดการใช้ปุ๋ยเคมี ไม่ถูกต้อง ลดการใช้ปุ๋ยเคมี) ซึ่งวิธีการลดต้นทุนการผลิตข้าว คือ (๑) เลิกการใช้สารเคมีทุกชนิด (๒) ละเว้นการใช้สารเคมีที่ไม่จำเป็น และ (๓) ลดการใช้ปัจจัยการผลิตที่ฟุ่มเฟือย

ความเห็นและข้อเสนอแนะ	ความเห็นและผลการพิจารณาของ กษ. ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
	๒.๒ กรมพัฒนาที่ดิน จัดทำ LDD Test kit เพื่อวิเคราะห์สมบัติทางเคมีของดินและแนะนำปุ๋ย เพื่อลดการใช้ปุ๋ยวิเคราะห์ดินให้แก่เกษตรกร โดยห้องปฏิบัติการในส่วนกลางและในส่วนภูมิภาคสามารถให้บริการแก่เกษตรกรผู้มีความประสงค์โดยผ่านหมอดิน ประจำหมู่บ้านและมีห้องปฏิบัติการเคลื่อนที่ออกให้บริการ ในภูมิภาคทั้งประเทศอย่างสม่ำเสมอทำให้เกษตรกร สามารถรู้ได้ว่าดินต้องการปุ๋ยหรือมีความอุดมสมบูรณ์อย่างไร พร้อมทั้งพัฒนาชุดตรวจสอบดินในสนามโดยหมอดิน เป็นผู้ทดสอบและใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อแนะนำปุ๋ย และปรับปรุงแผนที่ดินเพื่อใช้ในการจัดการปุ๋ยในอนาคต ความเห็นของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ๑. กำหนดนโยบายให้ทุกภาคส่วนมีการบูรณาการ ทำงานร่วมกันอย่างจริงจัง ๒. ส่งเสริมแนะนำ ให้มีการปลูกพืชหมุนเวียน เพื่อตัดวงจรการระบาดของโรคและแมลง ส่งเสริมแนะนำ การปลูกพืชตระกูลถั่วเพื่อลดการใช้ปุ๋ยไนโตรเจน และส่งเสริมแนะนำการใช้จุลินทรีย์ละลายฟอสเฟต เพื่อลดการใช้ปุ๋ยฟอสฟอรัส ๓. ส่งเสริมให้สมาชิกใช้ปัจจัยการผลิตที่มีคุณภาพ ได้มาตรฐานเพื่อใช้ในการผลิต โดยสหกรณ์จัดหาปัจจัย การผลิตที่มีคุณภาพเพื่อบริหารสมาชิก ๔. สนับสนุน/เพิ่มงบประมาณและกำลังคน ๕. การส่งเสริมการนำมาตรฐาน GAP ไปปฏิบัติจะช่วย สนับสนุนให้เกิดการลดการใช้ปุ๋ยและสารเคมี เนื่องจาก มีข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับการใช้ปุ๋ยและสารเคมีทางการเกษตร ตามความจำเป็นอย่างเหมาะสม ๖. ส่งเสริมเกษตรกรในเขตชลประทานให้เป็นเกษตรกร มืออาชีพ ในเรื่องการใช้เมล็ดพันธุ์ข้าว การลดต้นทุน และการยกระดับการผลิตข้าว ๗. ต้องมีมาตรการส่งเสริมเพื่อให้เกษตรกรนำไปสู่ การปฏิบัติอย่างถูกต้องและจริงจัง ซึ่งปัจจุบันการลดต้นทุน การผลิต การลดการใช้สารเคมี ยาปราบศัตรูพืช ลดค่าแรงงาน เกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) สามารถดำเนินการได้แล้ว แต่เกษตรกรทั่วไปยังขาดองค์ความรู้เรื่องการผลิตข้าว และไม่สามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง ๘. ภาครัฐต้องส่งเสริม ผลักดันให้มีการลดการใช้ปุ๋ย สารเคมีอย่างจริงจัง โดยการสร้างแรงจูงใจในการดำเนินงาน ลดต้นทุนการผลิตข้าว

/๒) ...

ความเห็นและข้อเสนอแนะ	ความเห็นและผลการพิจารณาของ กษ. ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
๒) การเพิ่มผลผลิตต่อไร่ เช่น ใช้พันธุ์ข้าวเหมาะสม วิธีการเพาะปลูกที่เหมาะสม เป็นต้น	๑. วท. โดย สวทช. ร่วมกับมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ถ่ายทอดเทคโนโลยีเพิ่มผลผลิตข้าว รวมทั้งจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ตลอดจนปรับปรุงดินให้เกษตรกรที่ปลูกข้าวในพื้นที่จังหวัดน่าน ๒. กษ. ๒.๑ กรมการข้าว กรมการข้าวได้ตระหนักถึงปัญหาผลผลิตต่อไร่ต่ำ โดยสาเหตุของปัญหาผลผลิตต่อไร่ของข้าวดำ มีดังนี้ (๑) พื้นที่ปลูกข้าวส่วนใหญ่อาศัยน้ำฝนในการเพาะปลูก (๒) สภาพดินปลูกข้าวส่วนใหญ่เสื่อมโทรมขาดความอุดมสมบูรณ์ (๓) พันธุ์ข้าวที่ปลูกในพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพันธุ์พื้นเมือง (๔) การเพาะปลูกข้าวได้รับความเสียหายจากภัยธรรมชาติ (๕) การปลูกข้าวของชาวนายังไม่ถูกต้องเหมาะสม ทั้งนี้ ในเบื้องต้นกรมการข้าวได้กำหนดแนวทางการเพิ่มผลผลิตข้าวต่อไร่ของประเทศไทยจะต้องทำทั้งแบบเร่งด่วน และแบบระยะยาว ซึ่งจะต้องดำเนินการควบคู่กันไป เนื่องจากการเพิ่มผลผลิตต่อไร่ของข้าวจะต้องประกอบไปด้วยปัจจัยสำคัญต่าง ๆ ได้แก่ พันธุ์ข้าว เมล็ดพันธุ์ น้ำ ดิน เทคโนโลยีการผลิต และการบริหารจัดการการปลูกข้าว ซึ่งมีแนวทางการเพิ่มผลผลิตข้าวต่อไร่ ดังนี้ แนวทางการดำเนินงานในระยะเร่งด่วน ๑) ผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดีอย่างเพียงพอ ทัวถึง และทันฤดูกาล (๑) เพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตเมล็ดข้าว (๒) สร้างความเข้มแข็งของผู้ผลิตและผู้จำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าว (๓) ควบคุมคุณภาพเมล็ดพันธุ์ข้าวที่ผลิตและจำหน่ายให้ได้มาตรฐาน (๔) กระจายเมล็ดพันธุ์ข้าวอย่างเพียงพอและทั่วถึง (๕) ปรับเปลี่ยนเมล็ดพันธุ์ข้าวให้กับชาวนา ๒) ถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตที่เหมาะสมอย่างเข้มข้นให้ทั่วถึง (๑) เร่งรัดการประชาสัมพันธ์ และการถ่ายทอดเทคโนโลยีการปลูกข้าว องค์ความรู้ และการบริหารจัดการการผลิตข้าวของชาวนาให้ปฏิบัติอย่างถูกต้อง (๒) พัฒนาระบบและเครือข่ายการถ่ายทอดเทคโนโลยีในการผลิตให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

/๓) ...

ความเห็นและข้อเสนอแนะ	ความเห็นและผลการพิจารณาของ กษ. ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
	๓) เร่งรัดการวิจัยและพัฒนาข้าว (๑) วิจัยและพัฒนาพันธุ์ข้าวที่ให้ผลผลิตต่อไร่สูง (๒) วิจัยและพัฒนาพันธุ์ข้าวรองรับการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ (๓) วิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตเพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตข้าว ๔) พัฒนาระบบเตือนภัยภัยธรรมชาติ และโรคและแมลงศัตรูพืช (๑) จัดทำระบบฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเตือนภัยด้านข้าว ทั้งภัยธรรมชาติ และโรคและแมลงศัตรูพืช (๒) เชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศที่ครอบคลุมทุกสาขา ข้อมูลผลการวิจัยพันธุ์ การผลิต การตลาด โรค แมลงศัตรูพืช การเตือนภัย ๕) ส่งเสริม และสนับสนุนให้ชาวนาเห็นความสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าว (๑) สนับสนุนการรวมกลุ่มของเกษตรกร (๒) สร้างความเข้มแข็งในรูปแบบศูนย์ข้าวชุมชน สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน (๓) สร้างมาตรการและแรงจูงใจให้ชาวนาเอาใจใส่ในการดูแลรักษาการผลิตข้าวในแปลงนามากขึ้น และได้รับความคุ้มค่าจากการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต แนวทางการดำเนินงานในระยะยาว ๑) ขยายและปรับปรุงระบบชลประทาน และระบบส่งน้ำในนา ๒) ปรับปรุงฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดินให้ครอบคลุมพื้นที่ปลูกข้าวที่สำคัญ ๓) ส่งเสริมสนับสนุนให้ชาวนาใช้เครื่องจักรการเกษตรที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับการผลิตข้าว ๔) กำหนดเขตศักยภาพการผลิตข้าว ๒.๒ กรมพัฒนาที่ดิน แนะนำการใช้ปูนในการปรับสภาพความเป็นกรดของดินพร้อมทั้งแจกปูนแก่เกษตรกร ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน และตามกลุ่มชุดดิน พัฒนาผลิตภัณฑ์กรมพัฒนาที่ดินเพื่อผลิตน้ำหมัก ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยชีวภาพ ปุ๋ยอินทรีย์คุณภาพสูง และแนะนำส่งเสริมเกษตรกรใช้ปุ๋ยพืชสดพร้อมทั้งแจกเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด รวมทั้งการพัฒนาบ่อน้ำในไร่นา การจัดการดินและน้ำ ที่ส่งเสริมการเพิ่มผลผลิตข้าว

/๒.๓ ...

ความเห็นและข้อเสนอแนะ	ความเห็นและผลการพิจารณาของ กษ. ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
	๒.๓ กรมส่งเสริมสหกรณ์ ระบบสหกรณ์ส่งเสริมให้สหกรณ์ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ส่งเสริมให้สมาชิกใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวที่มีคุณภาพ ปลุกและบำรุงรักษาวิธีการที่เหมาะสม พัฒนาผลผลิตข้าวและปัจจัยการผลิตที่มีคุณภาพและลดต้นทุน สนับสนุนเงินทุนประกอบอาชีพ ทำการตลาดข้าวเปลือกและข้าวสาร ความเห็นของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ๑. ส่งเสริมและประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรใช้พันธุ์ข้าวดีที่มีคุณภาพ เพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพเพิ่มมากขึ้น และช่วยลดต้นทุนการผลิต ๒. ต้องมีการบูรณาการทำงานร่วมกันจากทุกภาคส่วน เพื่อเพิ่มผลผลิตต่อไร่ของข้าว โดยการปรับปรุงระบบชลประทานและระบบส่งน้ำในนา การปรับปรุงฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดินให้ครอบคลุมพื้นที่ปลูกข้าวที่สำคัญ การส่งเสริมสนับสนุนให้เกษตรกรใช้เครื่องจักรการเกษตรที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับการผลิตข้าว รวมทั้งกำหนดเขตศักยภาพการผลิตข้าว ๓. สนับสนุน/เพิ่มงบประมาณ ๔. ส่งเสริมเกษตรกรรวมกลุ่มให้ผลิตเมล็ดพันธุ์เพื่อใช้กันเองในกลุ่ม โดยการสนับสนุนเครื่องจักรกลการเกษตรที่ทันสมัย สนับสนุนเมล็ดพันธุ์หลัก พันธุ์คัด และให้กลุ่มไปดำเนินการขยายผลและใช้ภายในกลุ่ม ๕. ต้องปรับเปลี่ยนทัศนคติเกษตรกรให้มาใช้พันธุ์ข้าวที่กรมการข้าวรับรองพันธุ์ โดยต้องมีการศึกษาเรื่องความเหมาะสมของดิน น้ำ สภาพภูมิอากาศ
๓) การลดต้นทุนการขนส่ง เช่น กำหนดให้แหล่งผลิต แหล่งแปรรูป อยู่ในเขตพื้นที่เดียวกัน (Area Zone) เป็นต้น	๑. กษ. ๑.๑ กรมพัฒนาที่ดิน จัดทำแผนที่เขตเหมาะสมสำหรับการปลูกพืช ๑.๒ กรมส่งเสริมสหกรณ์ ระบบสหกรณ์ มีสหกรณ์ภาคเกษตรระดับอำเภอทุกอำเภอรวมถึงกลุ่มเกษตรกร ตั้งอยู่ในแหล่งผลิต สหกรณ์ทำหน้าที่จัดการด้านส่งเสริมการผลิต การแปรรูปเพิ่มมูลค่า และการตลาด โดยสามารถจัดการผลผลิตสินค้าเกษตรออกนอกแหล่งผลิตได้ตลอด Supply chain เพื่อลดต้นทุนค่าขนส่งและลดการสูญเสียในกระบวนการต่างๆ และให้สามารถใช้ปัจจัยต่างๆ ที่เหลือใช้ให้เกิดประโยชน์ในพื้นที่

/ความเห็น ...

ความเห็นและข้อเสนอแนะ	ความเห็นและผลการพิจารณาของ กษ. ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
	ความเห็นของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ๑. ส่งเสริมให้เกษตรกรมีการรวมกลุ่มการผลิตข้าว เช่น อาจจะรวมกลุ่มโดยการรวมพื้นที่ ประมาณ ๓,๐๐๐ ไร่ และมีข้อตกลงการขายข้าวกับโรงสี เพื่อลดการค่าขนส่ง ในการขนข้าวไปขายนอกพื้นที่จังหวัด ๒. สนับสนุน/เพิ่มงบประมาณและกำลังคน
๔) ถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์	๑. กษ. ๑.๑ กรมการข้าว การถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ การถ่ายทอดเทคโนโลยีในการผลิตข้าว เป็นนโยบายหลักในการพัฒนาชาวนาที่กรมการข้าว ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่การเตรียมดิน การใช้ปัจจัยการผลิต การอารักขา การเก็บเกี่ยว ซึ่งได้มีการดำเนินโครงการต่าง ๆ ดังนี้ (๑) โครงการ เกษตรกรปราดเปรื่องด้านการผลิตข้าว เป็นการส่งเสริมให้เกษตรกรได้รับการเป็นเกษตรกรปราดเปรื่อง มีเป้าหมาย จะได้เกษตรกรปราดเปรื่องจังหวัดละ ๑๐ ราย ที่สามารถผลิตข้าวได้กำไรสุทธิสูงสุด โดยมีผลผลิตต่อไร่สูง ต้นทุนการผลิตข้าวต่อไร่ต่ำ และผลผลิตข้าวได้คุณภาพมาตรฐาน และต้องมีความรู้จากเกษตรกรที่อธิบายกระบวนการผลิต ด้วยหลักวิชาการและเทคโนโลยี จะดำเนินการในพื้นที่นาปรัง ๑๐ จังหวัด ได้แก่ ชัยนาท สิงห์บุรี อ่างทอง พระนครศรีอยุธยา ลพบุรี สุพรรณบุรี นครสวรรค์ พิจิตร และกำแพงเพชร ในปี ๔๓ จังหวัด ภาคเหนือ ๑๑ จังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ๒๐ จังหวัด ภาคกลาง ๒ จังหวัด ภาคตะวันออก ๔ จังหวัด ภาคตะวันตก ๔ จังหวัด ภาคใต้ ๒ จังหวัด โดยมีกิจกรรม ประกอบด้วย (๑) การประกวดเกษตรกรปราดเปรื่องด้านการผลิตข้าว ได้แก่ การคัดเลือก การจัดทำแปลง การตัดสิน (๒) การถอดบทเรียน และจัดทำองค์ความรู้ต้นแบบ จังหวัดละ ๑๐ คนและจัดทำ องค์ความรู้ (๓) การจัดทำแปลงขยายผลเพื่อการเรียนรู้ จากเกษตรกรที่มีผลการประกวดเกษตรกรที่ได้กำไรสุทธิสูงสุด ๓ ราย ต่อจังหวัด (ที่ ๑ จำนวน ๓ ไร่ ที่ ๒ จำนวน ๒ ไร่ และที่ ๓ จำนวน ๑ ไร่) (๒) โครงการ Smart Farmer และ Smart Officer โดย Smart Farmer ต้องมีรายได้ ไม่ต่ำกว่า ๑๘๐,๐๐๐ บาท/ครัวเรือน/ปี โดยต้องเป็นรายได้

/ที่มา ...

ความเห็นและข้อเสนอแนะ	ความเห็นและผลการพิจารณาของ กษ. ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
	ที่มาจากการทำการเกษตรของครัวเรือนเกษตรกร ทั้งนี้ Smart Farmer และ Smart Officer ต้องมีคุณสมบัติ ๖ ข้อ ได้แก่ ๑) มีความรู้ในเรื่องที่ทำอยู่ ๒) มีข้อมูลประกอบการตัดสินใจ ๓) มีการบริหารจัดการผลผลิตและการตลาด ๔) มีความตระหนักถึงคุณภาพสินค้าและความปลอดภัยของผู้บริโภค ๕) มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม/สังคม และ ๖) มีความภูมิใจในการความเป็นเกษตรกร (๓) โครงการข้าวนอกนา เป็นความร่วมมือระหว่างมูลนิธิรัฐบุรุษ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ เพื่อให้นักเรียนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน ๑๐๘ โรงเรียน ได้เรียนรู้เรื่องการปลูกข้าวในโรงเรียนและมีทัศนคติที่ดีในการบริโภคข้าว รวมทั้งเห็นคุณค่าของข้าวและชาวนา (๔) โครงการการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้เรื่องข้าวในโรงเรียน จำนวน ๔๗ แห่ง ทั่วประเทศ โดยการจัดทำแปลงสาธิต และเรียนรู้เรื่องข้าวในโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตศูนย์ข้าวชุมชน เพื่อเป็นการถ่ายทอดความรู้เรื่องข้าวตั้งแต่ เริ่มปลูกจนถึง เก็บเกี่ยว รวมทั้งวัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นข้าว และชาวนา ให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการฝึกปฏิบัติ และการปฏิบัติดูแลรักษาแปลงนาข้าว โดยมีการบรรยาย จากวิทยากรจากศูนย์วิจัยข้าว ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ครู อาจารย์ ราษฎรชาวนา ผู้ปกครอง ที่ประกอบอาชีพทำนา และสมาชิกศูนย์ข้าวชุมชนในท้องถิ่น (๕) โครงการพัฒนา และเพิ่มศักยภาพศูนย์ข้าวชุมชน ดำเนินการ ๖๐ จังหวัด มีการดำเนินงานหลัก ได้แก่ ๑) การผลิตและกระจายพันธุ์ ดำเนินการส่งเสริมการจัดทำแปลงผลิตเมล็ดพันธุ์ การถ่ายทอดองค์ความรู้ในการผลิตเมล็ดพันธุ์ ๒) พัฒนาชาวนา และองค์กรชาวนา โดยการอบรมและถ่ายทอดความรู้ โดยการสร้างวิทยากรจากชาวนาชั้นนำ ถ่ายทอดความรู้แก่ชาวนา ในชุมชน ซึ่งจะทำให้ชาวนามีองค์ความรู้ในการผลิตข้าว ๑.๒ กรมพัฒนาที่ดิน มีการประชาสัมพันธ์ผ่านวิทยุ โทรทัศน์ สิ่งตีพิมพ์ website ของกรมฯ หมอดิน มีตัวแทน อยู่ในส่วนภูมิภาคทั่วประเทศสามารถให้ความรู้แก่เกษตรกร โดยตรงและผ่านหมอดินประจำหมู่บ้าน มีการอบรมหมอดิน ยุวหมอดิน เครือข่ายเกษตรอินทรีย์ เครือข่ายชุมชนพัฒนาที่ดิน

/๑.๓ ...

ความเห็นและข้อเสนอแนะ	ความเห็นและผลการพิจารณาของ กษ. ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
	๑.๓ กรมส่งเสริมสหกรณ์ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสหกรณ์ และการสร้างเครือข่าย ความเห็นของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ๑. ต้องให้เกษตรกรมีการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ๒. สนับสนุน/เพิ่มงบประมาณและกำลังคน
๕) สนับสนุนและส่งเสริมศูนย์พันธุ์ข้าวชุมชน	๑. วท. โดย สวทช. ได้ร่วมกับสถาบันการศึกษาและหน่วยงานในพื้นที่ เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดีให้กับเกษตรกร เพื่อใช้ในชุมชนและขายเป็นรายได้เสริมให้กับชุมชนใกล้เคียง ปัจจุบันมีความร่วมมือระหว่างกรมการข้าว ธ.ก.ส. และ สวทช. ในการส่งเสริมการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดีให้มีปริมาณเพียงพอต่อความต้องการของเกษตรกร โดยอาศัยบทบาทและภารกิจหลักของแต่ละหน่วยงาน เพื่อเพิ่มปริมาณเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี เพิ่มอาชีพเกษตรกรผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว และสร้างผู้ตรวจประเมินแปลงผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ๒. กษ. ๒.๑ กรมการข้าว สนับสนุนและส่งเสริมศูนย์ข้าวชุมชนอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปี ๒๕๕๐ - ปัจจุบัน มีวัตถุประสงค์เพื่อ ๑) ส่งเสริมการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี และกระจายเมล็ดพันธุ์ดีสู่เกษตรกรอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง ๒) เป็นศูนย์การพัฒนาข้าวของชุมชน และ ๓) พัฒนาเกษตรกรและองค์กรเกษตรกรให้มีความเข้มแข็ง ซึ่ง “ศูนย์ข้าวชุมชน” เป็นองค์กรชาวนาที่รวมกลุ่มกันผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดีกระจายในชุมชน โดยกรมการข้าวร่วมกับกรมส่งเสริมการเกษตร จะทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ด้านวิชาการเกี่ยวกับการผลิตเมล็ดพันธุ์ และควบคุมคุณภาพเมล็ดพันธุ์ตลอดจนกระบวนการผลิต รวมทั้งสนับสนุนปัจจัยการผลิตและอุปกรณ์ที่จำเป็นบางส่วน แต่ให้เกษตรกรในชุมชนบริหารจัดการกันเอง โดยได้มีการจัดตั้งและพัฒนาศูนย์ข้าวชุมชนแล้ว จำนวน ๒,๑๖๐ ศูนย์ อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันศูนย์ข้าวชุมชนที่จัดตั้งไว้แล้วยังขาดการสนับสนุนเครื่องจักรกลและอุปกรณ์ในการผลิตและปรับปรุงสภาพเมล็ดพันธุ์ให้ได้คุณภาพและผ่านมาตรฐาน ทำให้การผลิตเมล็ดพันธุ์ไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ การดำเนินงานตามแนวทางนี้ นอกจากจะเป็นการแก้ไขปัญหาขาดแคลน

/เมล็ดพันธุ์ ...

ความเห็นและข้อเสนอแนะ	ความเห็นและผลการพิจารณาของ กษ. ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
	เมล็ดพันธุ์ดีแล้ว เกษตรกรผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ยังจะมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ดี แทนการจำหน่ายในรูปแบบของข้าวเปลือกตามปกติ ขณะที่เกษตรกรบริเวณข้างเคียงก็จะได้เมล็ดพันธุ์ดี ในราคาถูกๆ ช่วยสร้างเสริมความเข้มแข็งและขีดความสามารถในการพึ่งพาตนเองของเกษตรกร รวมทั้งช่วยประหยัดงบประมาณของรัฐบาล ๒.๒ กรมพัฒนาที่ดิน ร่วมกับเกษตรกรในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวลดการปนเปื้อนวัชพืช ความเห็นของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ๑. ปัญหาการผลิตและการกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดีเป็นปัญหาสำคัญเร่งด่วนที่ต้องเร่งแก้ไข เนื่องจากมีผลโดยตรงต่อปริมาณและคุณภาพผลผลิตข้าวไทย ๒. วางแผนการผลิต ให้มีการประสานเชื่อมโยงกับด้านการตลาด ๓. จัดอบรม/ดูงานให้กับเจ้าหน้าที่ ในการทำงานในพื้นที่ ๔. ให้มีการบูรณาการร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ๕. สนับสนุนและส่งเสริมสหกรณ์ภาคเกษตรที่ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวชั้นพันธุ์จำหน่าย รวมถึงภาคเอกชนที่ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวจำหน่าย ๖. สนับสนุนงบประมาณและกำลังคน
๖) ส่งเสริมและสนับสนุนให้แรงจูงใจในการทำเกษตรอินทรีย์	๑. กษ. ๑.๑ กรมการข้าว ดำเนินการหมู่บ้านผลิตข้าวอินทรีย์ เพื่อเสริมสร้างศักยภาพผู้ผลิตข้าวอินทรีย์ทั้งในรูปแบบของกลุ่มเกษตรกรและผู้ประกอบการให้มีความเข้มแข็ง มีศักยภาพในการผลิต สามารถขยายฐานการผลิตข้าวอินทรีย์ ๑.๒ กรมพัฒนาที่ดิน จัดตั้งกลุ่มเกษตรกรลดการใช้สารเคมี และกลุ่มเกษตรอินทรีย์ คัดเลือกเกษตรกรดีเด่น ส่งเสริมผลิตภัณฑ์กรมพัฒนาที่ดินในการผลิตเกษตรอินทรีย์ ให้พัฒนาผลิตภัณฑ์กรมพัฒนาที่ดิน รวมไปถึงองค์ความรู้ในการผลิตเกษตรอินทรีย์ ออกไปรับรองผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์ของเกษตรกรรวมไปถึงการรับรองผลผลิตและจัดหาตลาด ความเห็นของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ๑. สร้างความรู้ความเข้าใจ หลักการผลิตข้าวอินทรีย์ในทุกขั้นตอน ๒. สนับสนุนให้สหกรณ์ที่ผลิตข้าวหอมมะลิอินทรีย์มีจำนวนเพิ่มขึ้น เช่น พื้นที่จังหวัดสุรินทร์ ยโสธร ร้อยเอ็ด และอื่นๆ ๓. สนับสนุน/เพิ่มงบประมาณ บุคลากร และเครื่องมือ/อุปกรณ์

/๓) ...

ความเห็นและข้อเสนอแนะ	ความเห็นและผลการพิจารณาของ กษ. ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
๗) ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเครื่องมือและอุปกรณ์ทางการเกษตร เพื่อนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม และทดแทนการนำเข้า	๑. วท. โดย สวทช. สนับสนุนการพัฒนาเทคโนโลยี อาทิ เครื่องจักรกลการเกษตรประสิทธิภาพสูง แต่มีราคาที่สูงเกินไป เจ้าของได้ เช่น เครื่องสีข้าวขนาดเล็กที่สีข้าวได้ ๒๐๐ กก.ข้าวเปลือก/ชม. มีความสามารถในการกะเทาะเปลือก และมีเมล็ดข้าวหักน้อยกว่าเครื่องสีข้าวทั่วไป เครื่องพรวนจอบหมุนขนาด ๒ เมตร ที่ใช้กับรถแทรกเตอร์ ๔ ล้อ นั่งขับ ขนาด ๔.๕ แรงม้า ราคาต่ำกว่าที่นำเข้าจากต่างประเทศ มีประสิทธิภาพในการพรวนดินในนาข้าวสูงขึ้น เส้นเซอร์วัดความชื้นของเมล็ดข้าว โดยจะฝังไมโครอิเล็กทรอนิกส์ควบคุมไว้ในอุปกรณ์ ทำให้วัดความชื้นในช่วง ๑๐-๘๐% และอุณหภูมิ ๒๐-๑๐๐ C สามารถวัดค่าได้ต่อเนื่องและอ่านผลได้ทันที ๒. กษ. โดยกรมพัฒนาที่ดิน ส่งเสริมวิจัยผลิตภัณฑ์ กรมพัฒนาที่ดินในการใช้เป็นปัจจัยในการผลิตเพื่อลดการใช้ปุ๋ย และยากำจัดศัตรูพืช พัฒนาชุดตรวจสอบสมบัติทางเคมีของดินในสนามเพื่อใช้ในการแนะนำปุ๋ย แนะนำส่งเสริมเกษตรกร ให้ใช้พืชปุ๋ยสดและแจกเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด ความเห็นของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ๑. เครื่องจักรกลการเกษตรเป็นปัจจัยการผลิตสำคัญ ที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตในทุกขั้นตอนของระบบผลิตข้าว ประเทศไทยมีอุตสาหกรรมผลิตเครื่องจักรกลเกษตร แต่ยังไม่มีความเข้มแข็งนัก เกษตรกรไทยไม่ได้ใช้เครื่องจักรกลอย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เนื่องจากพื้นที่ปลูกข้าวแต่ละรายมีขนาดเล็ก เป็นข้อจำกัดในการใช้เครื่องจักรกล เครื่องจักรกลเกษตรที่นำเข้าไม่เหมาะสมกับการใช้งานในสภาพแวดล้อมของประเทศไทยในอนาคต ซึ่งมีแนวโน้มขาดแคลนแรงงานเกษตร ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาเครื่องจักรกลการเกษตรที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ลดต้นทุน และปรับปรุงคุณภาพของผลิตผลให้สูงขึ้น และลดการนำเข้าจากต่างประเทศ ๒. ประเทศไทยควรมีแผนแม่บทหรือยุทธศาสตร์ของการพัฒนาอุตสาหกรรมเครื่องจักรกลการเกษตร และระยะยาวควรจะเป็นแหล่งผลิตเครื่องจักรกลการเกษตร โดยเฉพาะตลาดในภูมิภาคอาเซียน ซึ่งแผนแม่บทหรือยุทธศาสตร์ชาติควรมีความสมบูรณ์ครบถ้วน (Integrated and comprehensive) โดยต้องนำผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

/มาร่วม ...

ความเห็นและข้อเสนอแนะ	ความเห็นและผลการพิจารณาของ กษ. ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
	มาร่วมดำเนินการในประเด็นต่างๆ ดังนี้ คือ ๑) กำหนดทิศทางการพัฒนาในระยะยาว ทั้งในภาคเกษตรและภาคอุตสาหกรรม ๒) การอุดหนุนการวิจัยพัฒนาและนวัตกรรม เพื่อผลิตเครื่องจักรกลการเกษตรที่มีมาตรฐานเทคโนโลยี (High-End Technology) และยังไม่มีการผลิตในประเทศ รวมถึงมาตรการปกป้องในระดับสากล ๓) ส่งเสริมการลงทุนให้ผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมที่มีศักยภาพ และการสร้าง Product Champion ที่มีเครือข่ายการผลิตร่วมกัน เพื่อใช้ภายในประเทศและส่งออก และ ๔) พัฒนาผู้ประกอบการให้มีศักยภาพการผลิตที่เพิ่มขึ้น รวมถึงการรวมกลุ่มการผลิต และใช้ชิ้นส่วนร่วมกันที่เป็นมาตรฐานสากล ๓. สนับสนุน/เพิ่มงบประมาณ บุคลากร และเครื่องมือ/อุปกรณ์
๘) ส่งเสริมให้ชุมชนใช้ระบบสหกรณ์และระบบวิสาหกิจชุมชน โดยมีรัฐเป็นผู้ชี้แนะและผลักดันให้เกิด Agricultural Community Complex : ACC เพื่อให้มีการรวมปัจจัยการผลิต เช่น รวมที่ดิน (mono-crop) การรวมกลุ่มการผลิตเพื่อลดต้นทุนการผลิตให้เหมาะสมกับขนาดพื้นที่การผลิต (Economy of Scale) รวมทุนรวมแรงงาน เพื่อการแก้ปัญหาการผลิต และเป็นการเพิ่มมูลค่าให้กับเกษตรกร เน้นการสร้างแรงจูงใจให้เกษตรกรมีการร่วมผลิต เป็นต้น	ความเห็นของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรเริ่มต้นที่การบริหารเครื่องจักรกลการเกษตรก่อนเป็นอันดับแรกเพื่อลดต้นทุน
๙) ส่งเสริมระบบสหกรณ์อย่างจริงจังให้เกิดขึ้นจากความต้องการของเกษตรกรเพื่อปรับใช้ในการผลิตให้มีความเข้มแข็ง ส่งเสริมให้ใช้ปัจจัยการผลิตร่วมกันทั้งในด้านเครื่องจักรกล แรงงาน และส่งเสริมการรวมที่ดินโดยรวมกลุ่มเกษตรกรทำนาถั่ว ๓,๐๐๐ - ๕,๐๐๐ ไร่	ความเห็นของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ๑. ควรส่งเสริมให้เกษตรกรที่ยังไม่เป็นสมาชิกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรหรือไม่มีสังกัด (รายย่อย) ให้สมัครเป็นสมาชิกเนื่องจากระบบสหกรณ์มีสมาชิกที่ทำนาจำนวนมาก โดยในแต่ละสหกรณ์ สมาชิก ๓,๐๐๐ - ๘,๐๐๐ คน มีกลุ่มที่ชัดเจน ๒. จังหวัดหรือกลุ่มจังหวัดพัฒนาสถาบันเกษตรกรให้มีบทบาทขับเคลื่อนกระบวนการต่างๆด้วยตนเองสามารถดำเนินการเป็นผู้ประกอบการผลิตข้าวมาตรฐานเป็นกลไกสนับสนุนด้านการตลาดข้าวและแปรรูปข้าวสารเพิ่มมูลค่า ทำการตลาดทั้งภายในและต่างประเทศจะเป็นการแบ่งเบาภาระรัฐในการดูแลเกษตรกรแต่ละรายโดยปรับให้สถาบันเกษตรกรมีบทบาทในการดูแลช่วยเหลือเกษตรกรแต่ละรายที่เป็นสมาชิกสถาบันแทน และเป็นองค์กรที่มีการควบคุมชัดเจน สามารถตรวจสอบได้ทั้งมีการรับรองงบการเงินโดยผู้สอบบัญชีที่เชื่อถือได้

/๑๐) ...

ความเห็นและข้อเสนอแนะ	ความเห็นและผลการพิจารณาของ กษ. ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
๑๐) ส่งเสริมระบบการออมเพื่อเป็นหลักประกัน และสวัสดิการเกษตรกร (ออกพระราชบัญญัติสวัสดิการชาวนา)	๑. กษ. โดยกรมการข้าว จัดตั้งกองทุนสวัสดิการชาวนามาตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๕๔ เนื่องจากเห็นว่าการสร้างหลักประกันที่มั่นคงให้กับผู้ประกอบอาชีพทำนา ถือเป็นเรื่องสำคัญเร่งด่วนอย่างยิ่ง เนื่องจากผู้ประกอบอาชีพทำนาเป็นคนกลุ่มใหญ่ของประเทศที่อยู่ในฐานะยากจนขาดสวัสดิการที่เหมาะสมในวัยชราภาพ รวมทั้งลูกหลานชาวนาเป็นจำนวนมากต่างหึ่งไร่นาหันไปประกอบอาชีพอื่น หากปล่อยให้เหตุการณ์เป็นเช่นนี้ต่อไปในอนาคตประเทศไทยจะประสบกับปัญหาความมั่นคงทางด้านอาหาร กรมการข้าวจึงได้เสนอร่าง พรบ. กองทุนสวัสดิการชาวนา ให้ กษ. เห็นชอบในหลักการเมื่อวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๕๔ ซึ่งประกอบด้วย ๗ หมวดที่สำคัญ ได้แก่ ๑) การจัดตั้งกองทุน และลักษณะของกิจการกองทุน ๒) การควบคุม และการบริหารกิจการของกองทุน ๓) เรื่องสำนักงานกองทุนสวัสดิการชาวนา ๔) สมาชิกและสิทธิประโยชน์ของสมาชิก ๕) การเงิน การบัญชี และการตรวจสอบ ๖) การควบคุม กำกับกับการจัดการทุน และ ๗) บทกำหนดโทษ โดย พรบ. ดังกล่าว มีสาระสำคัญ ดังนี้ ๑) เป็นสวัสดิการเพื่อประโยชน์สำหรับสมาชิกที่ประกอบอาชีพทำนาโดยเฉพาะ และมีรายได้แน่นอน ๒) มีการเก็บเงินเข้ากองทุน โดยคำนวณจากฐานรายได้ของการจำหน่ายข้าวเปลือกในแต่ละปี ๓) จัดให้มีสวัสดิการด้านอื่นๆ เช่น การจัดหาปัจจัยการผลิตและอื่นๆ ให้กับผู้ประกอบอาชีพทำนา ๔) รัฐบาลสามารถพิจารณาเงินที่จะมาสมทบจากฐานภาษีรายได้ของผู้ประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับข้าว ซึ่งจะทำให้กองทุนมีความมั่นคงและยั่งยืนมากขึ้น ๕) เป็นการสร้างแรงจูงใจให้ชาวนาเห็นว่าอาชีพทำนามีเกียรติศักดิ์ศรีและมั่นคง ซึ่งจะช่วยให้เยาวชนรุ่นใหม่มีความรักและยึดถือการประกอบอาชีพทำนาต่อไป โดยกรมการข้าวได้นำเรื่อง พรบ. กองทุนสวัสดิการชาวนา เสนอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณา โดยคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบร่าง พรบ. ดังกล่าว เมื่อวันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๕๔ ทั้งนี้ มอบหมายให้คณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาก่อนนำเข้าสู่สภาผู้แทนราษฎร จากนั้นกรมการข้าวได้เสนอร่าง พรบ. กองทุนสวัสดิการชาวนา ซึ่งได้แก้ไขตามที่คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาแล้ว ให้คณะรัฐมนตรี

/พิจารณาอีกครั้ง ...

ความเห็นและข้อเสนอแนะ	ความเห็นและผลการพิจารณาของ กษ. ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
	ความเห็นของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ๑. จัดทำข้อมูลการผลิตข้าวแยกตามพันธุ์ และศึกษาความต้องการบริโภคภายในประเทศอย่างเป็นเอกภาพ เนื่องจากการจัดเก็บข้อมูลของแต่ละหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในด้านความต้องการบริโภคข้าวภายในประเทศ มีรูปแบบ และวิธีการจัดเก็บข้อมูลที่แตกต่างกัน ๒. จัดทำระบบฐานข้อมูลรวมทุกหน่วยงานตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ และบูรณาการทำงานร่วมกัน ในการพัฒนาฐานข้อมูลจนไปสู่การนำไปใช้จริง
๑.๓ การจัดการพันธุ์ข้าวปลูก ๑) ส่งเสริมให้มีการวิจัยพันธุ์ข้าวที่มีคุณภาพ ปรับปรุงพันธุ์ข้าวการค้าให้ตอบสนองปุยอินทรีย์ ปรับปรุงพันธุ์ข้าวให้เหมาะสมกับพื้นที่ ตลาด และฤดูกาล	๑. วท. หน่วยปฏิบัติการค้นหาและใช้ประโยชน์ยีนข้าว ซึ่งเป็นหน่วยปฏิบัติการเครือข่ายร่วมระหว่างมหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ และ วท. โดย ศษ. สวทช. พัฒนาเทคโนโลยี (ค้นหาและและพัฒนาเทคโนโลยีเครื่องหมายโมเลกุล ที่ควบคุมคุณลักษณะสำคัญ) เพื่อประยุกต์ใช้ในการคัดเลือก และปรับปรุงพันธุ์ข้าวให้ต้านทานโรค แมลง และสภาวะแวดล้อม ที่ไม่เหมาะสม โดยร่วมกับกรมการข้าว ปรับปรุงพันธุ์ข้าว ดอกมะลิ ๑๐๕ และพันธุ์ กข๖ ให้ต้านทานโรค แมลงและสภาวะแวดล้อมที่ไม่เหมาะสม จากความร่วมมือ ที่ผ่านมามีพันธุ์ที่ได้รับการรับรองพันธุ์ข้าวจากกรมการข้าว คือ พันธุ์ กข๕๑ (ทนน้ำท่วมฉับพลัน) และอยู่ระหว่างการยื่น ขอรับรองพันธุ์ ๒ พันธุ์ คือ พันธุ์ กข๖ ต้านทานโรคไหม้ และพันธุ์ข้าวดอกมะลิ ๑๐๕ ทนดินเค็ม นอกจากนี้ ยังมีอีกหลายสายพันธุ์ที่มีคุณสมบัติที่ดี เช่น พันธุ์ชยันนา ๑ ต้านทานเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล พันธุ์ กข๖ ต้านทานโรคไหม้ และโรคขอบใบแห้ง เป็นต้น ๒. กษ. โดยกรมการข้าว มีการวิจัยและปรับปรุงพันธุ์ มาอย่างต่อเนื่อง โดยมุ่งเน้นพัฒนาพันธุ์ข้าวที่ตอบสนองต่อ ความต้องการของตลาด ได้แก่ พันธุ์ข้าวที่ให้ผลผลิตสูง ต้านทานต่อศัตรูข้าวเพื่อลดความสูญเสียของผลผลิต พันธุ์ข้าวที่สามารถปรับตัวต้านทานต่อสภาพแวดล้อม ที่ไม่เหมาะสม สภาพอากาศที่เปลี่ยนแปลงไป รวมทั้งพันธุ์ที่มี โภชนาการด้านต่างๆ ทั้งนี้ดำเนินงานโดยศูนย์วิจัยข้าว ๒๗ แห่ง ภายใต้สำนักวิจัยและพัฒนาข้าว กรมการข้าว ซึ่งพันธุ์ข้าว รับรองที่ประสบผลสำเร็จ อาทิ เช่น (๑) ข้าวลูกผสม (กข๑๑ และ กข๑๓) ที่ให้ผลผลิตสูง (๒) ข้าวบ้านนา ๔๓๒ ข้าวที่ทน น้ำท่วมและแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์เส้นได้ (๓) พืชปลูก ๒ กข๕๑

/กษ๔๗ ...

ความเห็นและข้อเสนอแนะ	ความเห็นและผลการพิจารณาของ กษ. ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
	กษ๔๗ และกษ๔๘ ที่ด้านทานเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล (๔) กษ๕๓ ที่ด้านทานแมลงบัว (๕) กษ๕๕ ที่ให้ผลผลิตสูง และด้านทานโรคไหม้และขอบใบแห้ง (๖) ข้าวเหนียวลิ้มผิว ที่มีโภชนาการสูง (๗) กษ๑๘ ข้าวเหนียวด้านทานโรคไหม้ คุณภาพหุงต้มและรับประทานใกล้เคียง กษ๖ เป็นต้น ทั้งนี้ กรมการข้าวผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี โดยศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ๒๓ ศูนย์ ในปี ๒๕๕๖ มีเป้าหมายการผลิต ๘๕,๐๐๐ ตัน ประกอบด้วยพันธุ์ข้าว ๔ กลุ่มพันธุ์ ได้แก่ ข้าวหอมมะลิ ข้าวเหนียว ข้าวเจ้าไม่วิถีต่อช่วงแสง และข้าวเจ้าวิถีต่อช่วงแสง เพื่อกระจายให้ชาวนาได้เพาะปลูก ความเห็นของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ๑. พัฒนาพันธุ์ข้าวให้มีความหลากหลาย และตอบสนองความต้องการของตลาด/ผู้บริโภค มีเสถียรภาพในการปลูก ภายใต้สภาพการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ ให้ผลผลิตต่อหน่วยพื้นที่สูง มีคุณค่าทางโภชนาการ เป็นต้น ๒. พัฒนาและส่งเสริมให้มีการผลิตเมล็ดพันธุ์ที่ดี ตามมาตรฐาน ตั้งแต่ในระดับฟาร์ม การเก็บเกี่ยว และการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว จนถึงการผลิตตรวจสอบคุณภาพเมล็ดพันธุ์ข้าว เพื่อให้ได้เมล็ดพันธุ์ข้าวที่มีคุณภาพ และได้มาตรฐาน ๓. ส่งเสริมให้มีการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวให้เพียงพอต่อความต้องการ โดยสนับสนุนและส่งเสริมให้มีการผลิตโดยเกษตรกรและให้มีการรับรองตามมาตรฐาน เพื่อให้เมล็ดพันธุ์ข้าวมีความน่าเชื่อถือ ๔. เชื่อมโยงข้อมูลการตลาดกับการวิจัยพันธุ์เพื่อให้การปรับปรุงพันธุ์ข้าวที่ตรงตามความต้องการของตลาดและลูกค้า ๕. ให้มีการรวมกลุ่มการผลิตเมล็ดพันธุ์ อาจเริ่มจากเกษตรกรที่อยู่ในเขตชลประทานให้ยกระดับการผลิตเมล็ดข้าวพันธุ์ดี และรัฐควบคุมคุณภาพให้มีการผลิตเมล็ดพันธุ์เป็นไปตามมาตรฐาน ๖. เพิ่มเติมเรื่องมาตรฐานการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ในการกำหนดมาตรฐานการผลิต เพื่อช่วยในการยกระดับคุณภาพการผลิตข้าวของเกษตรกร และเชื่อมโยงกับมาตรฐานด้านการตลาด ๗. ส่งเสริมการวิจัยพันธุ์ข้าว ให้สอดคล้องกับความต้องการบริโภคข้าวของประเทศต่าง ๆ

/๒) ...

ความเห็นและข้อเสนอแนะ	ความเห็นและผลการพิจารณาของ กษ. ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
๒) จัดสิทธิบัตรพันธุ์ข้าวเพื่อคุ้มครองความหลากหลายทางชีวภาพ และแหล่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ รวมถึงการผลักดันให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการจดสิทธิบัตรพันธุ์พืช และความหลากหลายทางชีวภาพในภูมิภาคอาเซียน ให้เป็นที่ยอมรับของสากล	กรมวิชาการเกษตรได้ตรวจสอบแล้ว แจ้งข้อเท็จจริงว่า สิ่งมีชีวิตไม่สามารถจดสิทธิบัตรความหลากหลายทางชีวภาพได้ ยกเว้น new variety สามารถจดได้ ซึ่งข้าวสามารถจดแหล่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ได้ โดยต้องระบุ spec หรือขบวนการผลิตทั้งหมด ที่แสดงให้เห็นว่าการผลิตในพื้นที่อื่นจะไม่ได้ผลิตผลที่มี spec เหมือนกัน อย่างไรก็ตามสามารถปกป้องความหลากหลายทางชีวภาพของข้าวได้โดยมีข้อมูลเก็บรักษาไว้ ดังนั้น ในแง่ของการจดสิทธิบัตรพันธุ์พืชสามารถทำได้
๓) แก้ไขพระราชบัญญัติค้าข้าวให้ครอบคลุมถึงผู้ผลิตและผู้จำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าว	พณ. โดยกรมการค้าภายในมีพระราชบัญญัติค้าข้าวให้ผู้ประกอบการค้าข้าวต้องขออนุญาต ๔ ประเภท ความเห็นของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แก้ไข/ปรับปรุงกฎหมาย พณ. เพื่อกำกับดูแลให้ครอบคลุมถึงผู้ค้าเมล็ดพันธุ์ข้าว เพื่อให้มีการจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ตามคุณภาพที่กำหนด
๒. ด้านการตลาด ๒.๑ การยกระดับคุณภาพข้าวไทยให้ตรงตามความต้องการของตลาด ๑) วิเคราะห์จุดเด่นของข้าว แต่ละพันธุ์ ทั้งลักษณะทางกายภาพ (Physical) และทางเคมี (Chemical) เช่น ความหอม เนื้อสัมผัส สารอาหาร เพื่อทำการตลาดที่เหมาะสม	๑. วท. โดย ศช. สวทช. แก้ปัญหาความไม่สม่ำเสมอของวัตถุดิบและเพิ่มประสิทธิภาพให้อุตสาหกรรมแปรรูปข้าว ด้วยการศึกษาค้นคว้าความรู้เกี่ยวกับคุณสมบัติทางเคมีฟิสิกส์ของฟลาวและสตาร์ชข้าวของแป้งข้าว เพื่อให้สามารถเลือกชนิดของแป้งข้าวที่เหมาะสมต่อการแปรรูปหรือสภาวะของการแปรรูปที่เหมาะสมต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ๒. กษ. ๒.๑ กรมการข้าว มีภารกิจหลักที่จะต้องปรับปรุงพันธุ์และรับรองพันธุ์ข้าว ซึ่งในการวิจัยมีจะต้องทำการวิเคราะห์ลักษณะประจำพันธุ์ข้าวแต่ละพันธุ์ ทั้งลักษณะทางกายภาพ (Physical) และทางเคมี (Chemical) เช่น สีเปลือกเมล็ด น้ำหนัก ๑๐๐ เมล็ดข้าวเปลือก ขนาดของเมล็ดข้าวเปลือก สีข้าวกล้อง รูปร่างข้าวกล้อง การเป็นท้องไข ขนาดของข้าวกล้อง ปริมาณอะมิโลส ปริมาณโปรตีนในข้าวกล้อง อุณหภูมิแป้งสุก ความคงทนของแป้งสุก กลิ่นหอม อัตราการยืดตัวของข้าวสุก ๒.๒ กรมพัฒนาที่ดิน ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความหอมของข้าวขาวดอกมะลิ ๑๐๕ รวมไปถึงชนิดของจุลินทรีย์ในดินที่มีผลต่อความหอมของข้าว ศึกษาชุดดินที่เหมาะสมในการปลูกข้าวหอม

/ก. ...

ความเห็นและข้อเสนอแนะ	ความเห็นและผลการพิจารณาของ กษ. ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
	๓. พณ. โดยกรมการค้าภายใน ให้การรับรองมาตรฐานเครื่องหมายรูปพนมมือสำหรับข้าวหอมมะลิบรรจุถุงจำหน่ายภายในประเทศ โดยมาตรฐานข้าวหอมมะลิให้เป็นไปตามมาตรฐานข้าวหอมมะลิไทยของ พณ. ที่กำหนดให้มีความบริสุทธิ์ คือ (๑) ต้องมีข้าวหอมมะลิน้อยกว่าร้อยละ ๙๒ (๒) มีขนาดเมล็ดความยาวเฉลี่ยต่อความกว้างเฉลี่ยของข้าวเต็มเมล็ดที่ไม่มีส่วนใดหักต้องไม่ต่ำกว่า ๓.๒:๑ และ (๓) ปริมาณอมิโลสไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๑๓.๐ และไม่เกินร้อยละ ๑๘.๐ ณ ระดับความชื้นร้อยละ ๑๔ และให้การรับรองมาตรฐานข้าวหอมมะลิจำนวน ๘ ชนิด ได้แก่ ข้าวขาวหอมมะลิ ๑๐๐% ๕% ๑๐% ข้าวกล้องหอมมะลิ ๑๐๐% ๕% ๑๐% ข้าวขาวหักหอมมะลิเอวันเลิศพิเศษ และข้าวขาวหักหอมมะลิเอวันเลิศ ความเห็นของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ๑. การศึกษาลักษณะทางกายภาพและเคมี รวมทั้งสารอาหารในข้าวแต่ละสายพันธุ์เป็นสิ่งที่จำเป็นและมีประโยชน์ โดยควรศึกษาในสายพันธุ์ข้าวของไทยที่มีการเก็บรวบรวมไว้ในธนาคารเชื้อพันธุ์ข้าว เพื่อเป็นข้อมูลในการเลือกพันธุ์ข้าวที่เหมาะสมในการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่า ๒. ควรเชื่อมโยงกับการส่งเสริมทางด้านการตลาด ๓. ควรมีการรับรองมาตรฐานสำหรับข้าวพันธุ์อื่นๆ และมีข้อกำหนดที่ใช้ประกอบการรับรองมาตรฐานเช่นเดียวกับข้าวหอมมะลิ
๒) สร้างมาตรฐานวิธีการตรวจสอบคุณภาพข้าวที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน	๑. วท. โดย สวทช. และศูนย์ปฏิบัติการดีเอ็นเอเทคโนโลยีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้รับความไว้วางใจจาก พณ. ให้ใช้เทคโนโลยีเครื่องหมายโมเลกุลในการรับรองข้าวหอมมะลิที่ผลิตเพื่อการส่งออก ถือเป็นการสร้างมาตรฐานสากลให้กับข้าวของเกษตรกรไทย ๒. กษ. โดย มกอช. กำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตร (มกษ.) เรื่อง ข้าว ข้าวหอมไทย และข้าวหอมมะลิไทย มีรายละเอียดการชักตัวอย่างและวิธีวิเคราะห์คุณภาพ (ค่าทางเคมี) ตามข้อกำหนดในมาตรฐาน ๓. พณ. โดยกรมการค้าภายใน ดำเนินการตรวจสอบคุณภาพทางเคมีที่ศูนย์วิจัยข้าวปทุมธานี กรมการค้าข้าว และตรวจทางกายภาพที่สภห่อฯ โดยใช้มาตรฐานเดียวกับข้าวหอมมะลิส่งออกตามประกาศ พณ. เรื่องกำหนดให้ข้าวหอมมะลิไทยเป็นสินค้ามาตรฐาน และมาตรฐานสินค้าข้าวหอมมะลิไทย พ.ศ. ๒๕๕๕

/ความเห็น ...

ความเห็นและข้อเสนอแนะ	ความเห็นและผลการพิจารณาของ กษ. ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
	ความเห็นของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ๑. สร้างห้องปฏิบัติการตรวจสอบเมล็ดพันธุ์ตามมาตรฐานสากล เพื่อให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน ๒. พัฒนาห้องปฏิบัติการเพื่อตรวจสอบคุณภาพข้าวตามมาตรฐาน ๓. ส่งเสริมการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่เพื่อให้เกิดการปฏิบัติงานได้ตามมาตรฐานที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ๔. ผู้ประกอบการมีการผลิตข้าวใหม่กับข้าวเก่าเพื่อตอบสนองรสนิยมการบริโภคข้าวของคนไทย ส่งผลให้การตรวจทางกายภาพพบข้าวเมล็ดเหลืองเกินมาตรฐาน จึงควรมีการศึกษาและนิยามของข้าวเมล็ดเหลืองให้ชัดเจนขึ้น ๕. พิจารณาปรับปรุงมาตรฐานที่ใช้อยู่ในปัจจุบันให้สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง และให้ทันต่อพลวัตทางสังคมและเศรษฐกิจ ๖. อบรมและให้ความรู้ผู้ปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามมาตรฐาน ๗. การกำหนดมาตรฐานการตรวจสอบคุณภาพข้าวที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน ยังไม่ได้กำหนดเรื่องเปอร์เซ็นต์การสีในระบบการซื้อขายข้าวเปลือก เนื่องจากจะเป็นประโยชน์และแรงจูงใจของเกษตรกรในการพัฒนาการผลิตซึ่งในปัจจุบันวิธีการตรวจสอบเปอร์เซ็นต์ต้นข้าวยังมีความแตกต่างกัน
๓) สร้างมาตรฐานการจัดลำดับชั้นคุณภาพข้าวเปลือก ไม่ปลอมปนพันธุ์ข้าว คัดแยกคุณภาพข้าวตามเกรด	๑. กษ. มาตรฐานสินค้าเกษตร (มกษ.) สินค้าที่เกี่ยวกับข้าว มีข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับการปนของพันธุ์สำหรับข้าวเปลือกกำหนดไว้ ดังนี้ - กรณีข้าวหอมมะลิไทย ต้องเป็นข้าวหอมมะลิ (พันธุ์ขาวดอกมะลิ ๑๐๕ และหรือ กข๑๕) > ๙๕% - กรณีข้าวหอมและข้าวอื่นๆ ต้องเป็นข้าวในกลุ่มเดียวกัน (แบ่งกลุ่มตามปริมาณอะมิโลส) > ๙๕% สำหรับคุณภาพมีข้อกำหนดให้แบ่งชั้นตามขนาดและ/หรือ คุณภาพการสี และมีเกณฑ์กำหนดเรื่อง ความชื้น สี กลิ่น และปริมาณข้าวและวัตถุอื่นที่อาจมีปนได้ ๒. พณ. โดยกรมการค้าภายใน ดำเนินการจัดลำดับชั้นคุณภาพข้าวเปลือกไม่ปลอมปนพันธุ์ข้าวและคัดแยกคุณภาพข้าวตามเกรด

/ความเห็น ...

ความเห็นและข้อเสนอแนะ	ความเห็นและผลการพิจารณาของ กษ. ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
	ความเห็นของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ๑. รมรรงค์และประชาสัมพันธ์ให้ผู้ประกอบการโรงสีและเกษตรกรเข้าใจถึงผลเสียหายต่อประเทศชาติกรณีปลอมปนพันธุ์ข้าว ๒. การซื้อขายข้าวเปลือกตามพันธุ์ข้าวมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ โดยอาศัยกลไกทางการตลาดและความนิยมพันธุ์ข้าวของผู้บริโภคเพื่อส่งเสริมการผลิตพันธุ์นั้นๆ อย่างไรก็ตาม เห็นว่าควรส่งเสริมการรวมกลุ่มการผลิตข้าวและการจัดโซนนิ่งข้าวเพื่อให้มีการผลิตข้าวพันธุ์เดียวกันไปควบคู่กัน เนื่องจากปัจจุบันมีพันธุ์ข้าวที่หลากหลายและเกษตรกรมีการผลิตเมล็ดพันธุ์ใช้เอง ๓. การสร้างมาตรฐานการจัดลำดับชั้นคุณภาพข้าวเปลือกไม่ปลอมปนพันธุ์ข้าว และการคัดแยกคุณภาพข้าวตามเกรดยังจำกัดอยู่เพียงบางสายพันธุ์ จึงทำให้ขาดมาตรฐานในการพิจารณาจัดลำดับชั้น หรือคัดแยก ๔. เพิ่มการค้นคว้าและวิจัยมาตรฐานการจัดลำดับชั้นคุณภาพข้าวเปลือก โดยให้สามารถจำแนกกลุ่มต่างๆ ได้อย่างชัดเจน ๕. ส่งเสริมให้มีการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการปฏิบัติงานการจัดลำดับชั้นและการคัดแยก ๖. อบรมให้ความรู้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานให้มีความเข้าใจในมาตรฐานการจัดลำดับชั้นคุณภาพข้าวเปลือก ๗. การกำหนดมาตรฐานข้าวเปลือกและข้าวสารควรมีการพิจารณาร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เช่น สมาคมโรงสี สมาคมข้าวถุงไทย สมาคมผู้ส่งออกข้าวไทย และสมาคมค้าข้าวไทยด้วย เพื่อลดอุปสรรคในทางปฏิบัติในการค้าข้าวกับต่างประเทศ
๔) ให้มีการควบคุมการแปรรูปจากข้าวเปลือกเป็นข้าวสารต้องแยกตามพันธุ์เพื่อคงคุณภาพข้าวสารให้ตรงตามสายพันธุ์	๑. กษ. ๑.๑ มกอช. มาตรฐานสินค้าเกษตร (มกษ.) สินค้าเกี่ยวกับข้าว มีข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับการปนของพันธุ์สำหรับข้าวสารกำหนดไว้ ดังนี้ - กรณีข้าวหอมมะลิไทย ต้องเป็นข้าวหอมมะลิ (พันธุ์ขาวดอกมะลิ ๑๐๕ และหรือ กข๑๕) > ๙๒% - กรณีข้าวหอมและข้าวอื่นๆ ต้องเป็นข้าวในกลุ่มเดียวกัน (แบ่งกลุ่มตามปริมาณอะมิโลส) > ๙๐% สำหรับคุณภาพมีข้อกำหนดให้แบ่งชั้นตามมาตรฐานของ พณ. และมีเกณฑ์กำหนดเรื่องความชื้น กลิ่น และแมลงและไรที่มีชีวิต

ความเห็นและข้อเสนอแนะ	ความเห็นและผลการพิจารณาของ กษ. ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
	๑.๒ กรมส่งเสริมสหกรณ์ สหกรณ์ดำเนินการอยู่แล้ว เนื่องจากสหกรณ์ส่วนใหญ่แยกจัดเก็บข้าวเปลือกตามชนิดพันธุ์ข้าว ตามคุณภาพเปอร์เซ็นต์ข้าวเพื่อการนำไปขัดสีแปรรูปเป็นข้าวสาร ไม่มีการปนสายพันธุ์ เพื่อสร้างเอกลักษณ์ที่โดดเด่นของข้าวสารสหกรณ์ ๒. พณ. โดยกรมการค้าภายใน ส่งเสริมให้มีการดำเนินการแปรรูปข้าวเปลือกเป็นข้าวสาร และการแยกตามพันธุ์ เพื่อคงคุณภาพข้าวสารให้ตรงตามสายพันธุ์ ความเห็นของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ๑. ส่งเสริมให้มีการซื้อขายกับเกษตรกรที่มีการรวมกลุ่มการผลิตข้าวและการจัดโซนนิ่งข้าวที่ผลิตข้าวพันธุ์เดียวกัน ๒. ส่งเสริมผู้ประกอบการรับซื้อข้าวเปลือกที่ได้รับการรับรอง GAP ตามมาตรฐาน มกษ. เนื่องจากมีการควบคุมดูแลกำจัดข้าวพันธุ์อื่นปน ๓. ส่งเสริมผู้ประกอบการให้มีการปฏิบัติตามมาตรฐาน GMP และขอรับการรับรอง โดยการรับรองคุณภาพและความปลอดภัยตลอดโซ่การผลิตข้าวเพื่อบริโภค จะช่วยเพิ่มมูลค่าและสร้างจุดเด่นให้สินค้าข้าวไทย
๕) สร้างตราสินค้าข้าวไทยโดยเริ่มต้นจากการควบคุมกระบวนการผลิตในพื้นที่ที่ได้คุณภาพมาตรฐาน	๑. พณ. โดยกรมการค้าต่างประเทศ มีการสร้างตรารับรอง “Thai Hom Mali Rice” สำหรับข้าวหอมมะลิส่งออกของไทยที่ต้องผ่านการตรวจสอบคุณภาพก่อนส่งออก ซึ่งขณะนี้เป็นที่ยอมรับของตลาดต่างประเทศ ๒. กษ. โดยกรมส่งเสริมสหกรณ์ สหกรณ์จัดทำระบบมาตรฐาน GAP ในแปลงระบบมาตรฐาน GMP,HACCP,ISO โรงสีข้าว และสร้างตราสินค้าข้าวสหกรณ์เพื่อเป็นเอกลักษณ์ เช่น ตรา “ทุ่งกุลารัฟาร์ม” ความเห็นของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพิ่มงบประมาณให้เพียงพอที่จะสามารถประชาสัมพันธ์ได้อย่างกว้างขวาง
๖) ทำข้อตกลงการซื้อขายล่วงหน้าร่วมระหว่างโรงสีกับเกษตรกรในพื้นที่	กษ. โดยกรมส่งเสริมสหกรณ์ดำเนินการในกรณีสหกรณ์จัดทำโครงการเป็นการเฉพาะและมีการจัดทำบันทึกข้อตกลงระหว่างสหกรณ์กับสมาชิก ความเห็นของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การทำข้อตกลงไม่ควรจ่ายเงินล่วงหน้า ควรเป็นเพียงการตกลงเรื่องราคาเท่านั้น ทั้งนี้เพื่อเป็นหลักประกันแก่เกษตรกร

/๗) ...

ความเห็นและข้อเสนอแนะ	ความเห็นและผลการพิจารณาของ กษ. ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
๗) ส่งเสริมการผลิตข้าวคุณภาพด้วยการสร้างแรงจูงใจให้กับเกษตรกร (Incentive) เพื่อผลิตข้าวคุณภาพ เช่น มีการเพิ่มเงินให้กับข้าวเปลือกที่มีกรรมข้าวตามที่กำหนด	กษ. โดยกรมส่งเสริมสหกรณ์ มีภารกิจสหกรณ์ดำเนินการตามความต้องการของสมาชิกและรับซื้อผลผลิตเพื่อช่วยเหลือสมาชิกเป็นหลัก และดำเนินการในกรณีสหกรณ์จัดทำโครงการเป็นการเฉพาะหรือใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวสหกรณ์ ความเห็นของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ๑. สนับสนุนให้เกษตรกรที่ปลูกข้าวหอมมะลิอินทรีย์ที่ผ่านการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ โดยวิธีให้เงินส่วนต่างราคาตลาดกับราคาจำนำ เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรในระบบเกษตรอินทรีย์ให้สามารถขายข้าวหอมมะลิอินทรีย์ในตลาดได้ ๒. สนับสนุนให้มีโรงสีอินทรีย์ที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการแปรรูปข้าวหอมมะลิอินทรีย์และการเก็บรักษาตามกระบวนการเกษตรอินทรีย์
๒.๒ ส่งเสริมและสร้างเอกลักษณ์ข้าว ๑) สร้างเอกลักษณ์ข้าวไทย เพื่อเพิ่มมูลค่าของข้าวไทย เช่น ข้าวสังข์หยด ข้าวเบญจทิพย์ ข้าวหอมมะลิคุณธรรม จากกรรมวิธีการปลูกข้าววิถีชุมชน	๑. กษ. โดยกรมการค้าข้าว ดำเนินการพัฒนาสินค้าข้าว GI ได้แก่ ข้าวหอมมะลิทุ่งกุลาร้องไห้ ได้รับการจดทะเบียนเป็นสินค้าบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ในสหภาพยุโรป มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๕๖ และข้าวสังข์หยดเมืองพัสดุเป็นข้าว GI พันธุ์แรกของไทย และเป็นพันธุ์แรกของโลก ๒. พณ. โดยกรมทรัพย์สินทางปัญญา ดำเนินการจัดกิจกรรมการจัดนิทรรศการและจำหน่ายสินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ไทย (GI: Geographical Indication) ในประเทศทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ได้แก่ อิมแพค เมืองทองธานี ห้างสรรพสินค้า สยามพารากอน เซ็นทรัล ดิเอ็มโพเรียม จสมุทสงคราม และ จ.สุรินทร์ จัดกิจกรรมการจัดนิทรรศการและจำหน่ายสินค้า GI ไทยในต่างประเทศ ได้แก่ ฝรั่งเศส เพื่อนำผู้ประกอบการค้าไปพบกับผู้นำเข้าสินค้าในงานดังกล่าว จัดพิมพ์หนังสือ สินค้าหนึ่งจังหวัด หนึ่งสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ เพื่อแนะนำสินค้า GI ไทยที่ได้รับขึ้นทะเบียนเป็นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ไทยแล้ว จัดทำวีดิทัศน์เกี่ยวกับ GI และสินค้า GI ไทย เพื่อเป็นสื่อเผยแพร่ความรู้ และจัดทำบทความเกี่ยวกับสินค้า GI ลงนิตยสาร และจัดทำแผ่นพับประชาสัมพันธ์สินค้า GI ไทย ความเห็นของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ๑. จัดสรรงบประมาณในการส่งเสริมเครือข่ายเกษตรกรชุมชนในภูมิภาคต่างๆ ที่มีศักยภาพและรวมตัวกันเป็นกลุ่มเกษตรกรเล็กๆ ที่มีอยู่แล้วในปัจจุบันให้สามารถดำเนินการผลิต/สร้างสรรคเอกลักษณ์ข้าวไทยเป็นการเพิ่มมูลค่าของข้าวไทยในทั่วทุกภูมิภาคทั่วประเทศอย่างจริงจัง ทั้งนี้เพื่อการก้าวสู่การเป็น “ศูนย์กลางการผลิตข้าวหอมมะลิอินทรีย์ของโลก” (The HUB of World's Organic Jasmine Rice)

/ยกตัวอย่าง ...

ความเห็นและข้อเสนอแนะ	ความเห็นและผลการพิจารณาของ กษ. ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
	ยกตัวอย่างที่เป็นรูปธรรมซึ่งสามารถดำเนินการอย่างได้ผลทันที ได้แก่ การพิจารณาให้การสนับสนุนกลุ่มเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์ อุบลราชธานี ๕๒ กล่าวคือ กลุ่มเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์ อุบลราชธานี ๕๒ ตั้งอยู่ ณ ๓๒ หมู่ ๑๖ บ้านนาเจริญ ตำบลตอนจิก อำเภอพิบูลมังสาหาร จ.อุบลราชธานี ซึ่งได้มีการจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชนตาม พ.ร.บ.ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. ๒๕๔๘ เรียบร้อยแล้ว อันเป็นการรวมกลุ่มของผู้นำชุมชน และเกษตรกรผู้ปลูกข้าวหอมนิล, ข้าวหอมมะลิแดง, ข้าวหอมมะลิ ๑๐๕, ข้าวสินเหล็ก, ข้าวสังข์หยด, ข้าวลิ้มผิว และข้าวพันธุ์พื้นเมืองในเขตพื้นที่ ๓ อำเภอ ได้แก่ อำเภอพิบูลมังสาหาร, อำเภอสรินธร และอำเภอเดชอุดม โดยมีวัตถุประสงค์จะผลิตข้าวอินทรีย์ให้มีคุณภาพและทำกิจกรรมในการพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็งและยั่งยืนสามารถพึ่งตนเองได้ โดยมีนวัตกรรมใช้เทคโนโลยีสรรพสิ่งอะตอมมิคนาโน (พลังจันตนา) ในการผลิตพืชสัตว์เพื่อลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต สร้างมูลค่า และความยั่งยืนโดยภูมิปัญญาไทย เป็นต้น ๒. ควรมีการเชื่อมโยงข้อมูลด้านการผลิตข้าวอินทรีย์ ข้าว GI กับการตลาด ๓. เน้น/ส่งเสริมข้าวอินทรีย์ เนื่องจากในปัจจุบันเน้นเรื่องการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพและใส่ใจสุขภาพมากขึ้น ๔. จัดหาพื้นที่จำหน่ายสินค้าข้าวอย่างเป็นระบบสำหรับผู้ผลิต/ผู้ประกอบการค้าจากแหล่งผลิตที่นำสินค้ามาจัดจำหน่ายได้เอง และควรมีการบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมให้สินค้า GI เป็นที่รู้จักแพร่หลาย เช่น กรมการพัฒนาชุมชน กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น รวมถึงควรสร้างความเข้าใจ การรับรู้ ให้กับผู้บริโภคได้ทราบถึงเอกลักษณ์ข้าวไทย เพื่อเพิ่มมูลค่าของข้าวไทย ๕. สนับสนุนการสร้างเอกลักษณ์ข้าวไทย เพื่อเพิ่มมูลค่าของข้าวไทย ได้แก่ ๑) ข้าวที่แปรรูปในลักษณะการผลิตพิเศษ เช่น ข้าวออร์แกนิก ข้าวกล้องงอก และ ๒) ข้าวพันธุ์เฉพาะที่นิยม เช่น ข้าวสังข์หยด อย่างไรก็ตามต้องพิจารณาถึงปริมาณการส่งออกของข้าวประเภทนี้ในแต่ละปีด้วยเนื่องจากมีปริมาณการส่งออกไม่มากนัก ๖. การจัดงานส่งเสริมการขายข้าวของ พณ. ในตลาดต่างประเทศ ควรมีการศึกษาข้อมูลของประเทศปลายทางหรือประเทศคู่ค้าด้วยว่าต้องการคุณสมบัติข้าวแบบไหน เช่น ข้าวแข็ง ข้าว่วน

/๒) จำแนก ...

ความเห็นและข้อเสนอแนะ	ความเห็นและผลการพิจารณาของ กษ. ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
๒) จำแนกประเภทข้าว ตามคุณสมบัติทั้งทางกายภาพ ทางเคมี คุณประโยชน์ทางโภชนาการ	๑. กษ. โดยกรมการข้าว จำแนกประเภทข้าวตามคุณสมบัติทั้งทางกายภาพ ทางเคมี คุณประโยชน์ทางโภชนาการ โดยมีการวิจัยและพัฒนาพันธุ์ข้าวที่มีคุณค่าทางโภชนาการสูง และมีคุณสมบัติทาง โภชนบำบัด เช่น พันธุ์ข้าวที่มีปริมาณสารต้านอนุมูลอิสระสูง มีวิตามินหลายชนิด มีดัชนีน้ำตาลต่ำ จากข้าวพันธุ์พื้นเมืองและสายพันธุ์ข้าวจากโครงการปรับปรุงพันธุ์ ๒. พณ. โดยกรมการค้าภายใน ดำเนินการจำแนกประเภทข้าวตามคุณสมบัติ ทั้งกายภาพและคุณประโยชน์ทางโภชนาการในข้าวบางสายพันธุ์ ความเห็นของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ๑. นำข้อมูลคุณสมบัติทางด้านกายภาพ ทางเคมี คุณประโยชน์ทางโภชนาการของข้าว ไปใช้ด้านการตลาดมากยิ่งขึ้น เพื่อส่งเสริมการขาย ๒. ส่งเสริมให้มีการศึกษาและวิจัยคุณสมบัติทางเคมีของข้าว และคุณประโยชน์ทางโภชนาการเพิ่มเติมทั้งในเชิงคุณภาพและปริมาณ
๓) เพิ่ม ข้อมูลเปรียบเทียบมูลค่าเพิ่มระหว่างข้าวที่ผลิตในระบบปกติ กับข้าวที่แปรรูปในลักษณะพิเศษโดยนำราคาขายของข้าวแต่ละประเภทมาเปรียบเทียบ เช่น ข้าวสังข์หยด ข้าวเบญจทิพย์	พณ. โดยกรมการค้าภายใน ดำเนินการจัดทำพื้นฐานข้อมูลเปรียบเทียบระหว่างราคาข้าวที่ผลิตในประเทศกับข้าวที่แปรรูปในระบบพิเศษ ความเห็นของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ๑. ศึกษาและวิจัยมูลค่าเพิ่มของข้าวที่ผลิตในระบบปกติกับข้าวที่แปรรูปในลักษณะพิเศษ ๒. นำผลการวิจัยไปใช้ต่อยอดในการพัฒนาและสร้างความแตกต่างให้แก่พันธุ์ข้าวต่อไป
๒.๓ กลไกการตลาด ๑) วิเคราะห์ปริมาณความต้องการของผู้บริโภคภายในประเทศ และต่างประเทศ แยกความแตกต่างทางการตลาดของข้าวสาร ชนิดต่างๆ ตามประเภทของตลาดทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพที่มีผลต่อสถานการณ์โดยมอหมาย พณ. เป็นเจ้าภาพ เพื่อนำข้อมูลประกอบการวางแผนการผลิตให้เหมาะสม เช่น ข้าวเพื่อการยังชีพในตลาดระดับล่าง หรือข้าวคุณภาพในตลาดระดับสูง ทั้งกลั่น รส สัมผัส	๑. พณ. ๑.๑ กรมการค้าต่างประเทศ ดำเนินการประชาสัมพันธ์ข้าวตามชนิดที่ตลาดต้องการ โดยเฉพาะข้าวหอมมะลิไทย ข้าว GI เป็นต้น ๑.๒ กรมการค้าภายใน ดำเนินการวิเคราะห์ความต้องการของผู้บริโภคภายในและต่างประเทศโดยอาศัยฐานข้อมูลจากทั้งในและต่างประเทศ และวางแผนการตลาดให้สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายต่างๆ ทั้งในและต่างประเทศ ๒. กษ. โดยสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร มีการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นที่เพาะปลูก เก็บเกี่ยว ผลผลิต/ไร่ของข้าวทั้ง ๒ รุ่น ทุกๆปี และมีการวิเคราะห์ร่วมกันกับหน่วยงานอื่นๆภายใน กษ. โดยมีการจัดประชุมร่วมกันเพื่อตกลงข้อมูลให้เป็นไปในทิศทางเดียว เพื่อให้หน่วยงานอื่นๆสามารถนำไปใช้ประกอบการวิเคราะห์ต่อไป

/ความเห็น ...

ความเห็นและข้อเสนอแนะ	ความเห็นและผลการพิจารณาของ กษ. ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
	ความเห็นของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ๑. จัดตั้งหน่วยงานกลางที่สามารถบริหารจัดการข้อมูลดังกล่าว และนำเสนอข้อมูลให้รัฐบาลกำหนดนโยบายข้าวของประเทศได้ชัดเจนมากขึ้น ๒. ลดการแทรกแซงต่างๆ ลง และใช้มาตรการแทรกแซงเฉพาะในกรณีจำเป็น เพื่อไม่ให้เป็นภาระบิดเบือนกลไกราคา ๓. ภาครัฐควรใช้ตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้าเป็นช่องทางในการระบายข้าว เพื่อช่วยขึ้นราคาและบริหารจัดการอุปทานให้สอดคล้องกับอุปสงค์ของตลาด ๔. เพิ่มงบประมาณให้เพียงพอในการประชาสัมพันธ์ในตลาดเดิมและแสวงหาตลาดใหม่ ๕. ศึกษาและวิจัยการตลาดของข้าวสารชนิดต่างๆ และนำผลศึกษามาวางแผนการพัฒนาคุณภาพข้าวให้สอดคล้องต่อความต้องการของกลุ่มผู้บริโภคต่างๆ อย่างชัดเจน ๖. กำหนดวิธีการจัดเก็บข้อมูลของทุกหน่วยงานใน กษ. เกี่ยวกับข้อมูลข้าว เป็นไปในทิศทางเดียวกัน รวมทั้งการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานเพื่อให้ข้อมูลเป็นเอกภาพ
๒) ขายข้าวตามคุณภาพในระดับราคาที่ต่างกัน ทั้งตลาดภายในประเทศและต่างประเทศ	พณ. โดยกรมการค้าต่างประเทศ ในฐานะหน่วยงานหลักภาครัฐที่กำกับดูแลและบริหารจัดการการค้าข้าวระหว่างประเทศของไทย มีการดำเนินนโยบายที่สอดคล้องกับรัฐบาลในการผลักดันการส่งออกข้าวคุณภาพดีให้ได้มูลค่าสูง ความเห็นของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ๑. ยกระดับราคาข้าวคุณภาพดี เช่น ข้าวหอมมะลิอินทรีย์ ให้มีราคาสูงกว่าข้าวหอมมะลิทั่วไป ๒. ส่งเสริมด้านการจัดหาตลาดรองรับให้แก่เกษตรกร ๓. การลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตเป็นแนวทางหนึ่งที่จะสามารถแข่งขันกับประเทศคู่แข่งได้ ๔. รัฐบาลควรกำหนดมาตรการเพื่อช่วยเหลือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในห่วงโซ่การผลิตข้าวให้ได้รับความเป็นธรรม ตั้งแต่เกษตรกรผู้ผลิต โรงสี และผู้ส่งออก ๕. การกำหนดราคาขายข้าวขาวในปัจจุบัน ไม่ควรนำราคารับจำนำข้าวเปลือกมาเทียบเคียง เนื่องจากจะทำให้ราคาข้าวสูง แต่ให้พิจารณาตลาดรวมในการค้าข้าวขาวเป็นหลัก ถึงจะแข่งขันการส่งออกข้าวขาวได้

/๓) ...

ความเห็นและข้อเสนอแนะ	ความเห็นและผลการพิจารณาของ กษ. ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
๓) เชื่อมโยงเมนูอาหารไทยต้องมีวัตถุดิบมาจากข้าวไทย เช่น การทำการสาธิตอาหารไทยโดยผ่านงานนิทรรศการระหว่างประเทศ มอบหมายทีมไทยแลนด์ประชาสัมพันธ์ข้าวไทยในต่างประเทศ	พณ. โดยกรมการค้าต่างประเทศ ดำเนินการดังนี้ ๑) การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้าวไทย ข้าวหอมมะลิไทย ข้าวหอมมะลินิธิร์ย์ ข้าวลักษณะพิเศษ และข้าวที่ได้รับการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographic Indication : GI) ในงานแสดงสินค้าอาหารนานาชาติในต่างประเทศที่สำคัญ เช่น เยอรมนี (งาน ANUGA และงาน BIOFACH) ฝรั่งเศส (งาน SIAL) สหรัฐอเมริกา (งาน GULFOOD) ฝรั่งเศส (งาน SIAL) ญี่ปุ่น (งาน FOODEX) จีน (งาน CHINA-ASEAN EXPO) สหรัฐฯ (งาน Summer Fancy Food) เป็นต้น โดยจัดกิจกรรมสาธิตการหุงข้าวหอมมะลิไทยให้ผู้เข้าร่วมเยี่ยมชมงานได้ทดลองชิม ข้าวหอมมะลิไทยร่วมกับอาหารไทย และแจกตัวอย่าง ข้าวหอมมะลิไทย ข้าวหอมมะลินิธิร์ย์ และผลิตภัณฑ์ข้าวไทย พร้อมทั้งการจัดนิทรรศการข้าวไทย การแจกดعوةประชาสัมพันธ์ประเภทต่างๆ เช่น แผ่นพับ แผ่น CD วิถีหุงข้าวหอมมะลิไทย รวมทั้งหนังสือเมนูอาหารไทยที่ทำจากข้าวหอมมะลิไทย ๕ ภาษา เป็นต้น ๒) การจัดกิจกรรมส่งเสริมการขาย โดยร่วมกับสำนักงานส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ จัดกิจกรรมส่งเสริมการบริโภคข้าวหอมมะลิไทยร่วมกับห้างสรรพสินค้า ภัตตาคาร ร้านอาหาร โรงแรม รวมทั้งจัดให้มีการเจรจาธุรกิจระหว่างผู้ส่งออกข้าวไทยกับผู้นำเข้าข้าว ๓) การบูรณาการร่วมกับสถานเอกอัครราชทูตไทยในต่างประเทศ โดยจัดส่งสื่อประชาสัมพันธ์และสิ่งพิมพ์เพื่อใช้ประชาสัมพันธ์ในต่างประเทศ พร้อมทั้งข้าวที่บรรจุถุงที่มีข้อมูลโภชนาการ วิถีหุงข้าว และเรื่องเล่าเกี่ยวกับข้าวหอมมะลิไทยเพื่อใช้ในการเลี้ยงของสถานทูตไทยในต่างประเทศและเป็นของขวัญสำหรับผู้บริหารระดับผู้นำและเจ้าหน้าที่ระดับสูงของรัฐบาลต่างประเทศ สมาคมผู้นำเข้าข้าวของต่างประเทศ ความเห็นของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประชาสัมพันธ์ โดยเข้าร่วมงานแสดงสินค้า และการจัดนิทรรศการ ร่วมกับช่องทางการสื่อสารการตลาดในรูปแบบอื่นๆ เพิ่มเติม เช่น การโฆษณาผ่านสถานีโทรทัศน์ ดาวเทียมที่แพร่ภาพทั่วโลก และมีจำนวนผู้ชมเป็นจำนวนมาก

/๔) เพิ่มช่องทาง ...

ความเห็นและข้อเสนอแนะ	ความเห็นและผลการพิจารณาของ กษ. ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
๔) เพิ่มช่องทางการจำหน่ายข้าวนอกเหนือจากในรูปวัตถุดิบ สร้างมูลค่าเพิ่มด้วยการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ชนิดต่างๆ เช่น ขนม สุรา เครื่องสำอาง เครื่องดื่มบำรุงสุขภาพ เป็นต้น	๑. วท. โดย สวทช. สนับสนุนการพัฒนากระบวนการผลิตแป้งหรือผลิตภัณฑ์ของแป้งที่ไม่ถูกย่อยด้วยเอนไซม์ (Resistant starch, RS) นำไปประยุกต์ใช้เป็นส่วนประกอบในผลิตภัณฑ์อาหารและเบเกอรี่ต่างๆ และสนับสนุนการพัฒนาเส้นบะหมี่กึ่งสำเร็จรูป และขนมขบเคี้ยวชนิดสุกพองที่มีธาตุเหล็กสูง ในส่วนของการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผลพลอยได้จากการแปรรูปขึ้นต้น มีการพัฒนาสูตรสารเคลือบผิวส้มจากไซราข้าว โดยใช้ผลพลอยได้จากกระบวนการผลิตของโรงงาน คือ ไซราข้าวบริสุทธิ์ เป็นวัตถุดิบเริ่มต้นนำมาปรับสูตรสารเคลือบ ๒. อก. โดยสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม ได้ศึกษาวิจัยแนวทางการสร้างคุณค่าเพิ่มให้กับอุตสาหกรรมอาหารยุค Mood Consumption โดยการวิเคราะห์เปรียบเทียบลักษณะผลิตภัณฑ์ข้าวแปรรูปที่ผู้บริโภคในแต่ละกลุ่มต้องการบริโภคต่อคุณลักษณะต่างๆ ในแต่ละผลิตภัณฑ์ต้นแบบที่นำเสนอ คือ ๑) ผลิตภัณฑ์ขนมขบเคี้ยว ๒) ผลิตภัณฑ์ข้าวปรุงแต่ง ๓) วัตถุดิบที่ใช้ในอาหาร ๔) ผลิตภัณฑ์ขนมอบ ๕) ผลิตภัณฑ์เส้นก๋วยเตี๋ยวจากข้าว ๖) เครื่องสำอางและยา และ ๗) เครื่องดื่มจากข้าว ๓. กษ. โดยกรมการข้าว ได้ดำเนินการพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปจากข้าวที่มีคุณค่าทางโภชนาการสูง กลุ่มเครื่องดื่ม ได้แก่ น้ำข้าวกล้องงอก ชาข้าวกล้อง ชาข้าวน้ำผึ้งผสมมะนาว สาโท ไวน์ข้าว ไซเดอร์ข้าว กลุ่มอาหาร ได้แก่ ข้าวกล้องงอก ข้าวกล้องงอกผงชงดื่ม ไอศกรีมข้าวกล้องงอก ข้าวสึ่มผัว น้ำสึ่มสายชูหมักจากข้าว และกลุ่มไม่ใช่อาหาร ได้แก่ แชมพูข้าว เจลอาบน้ำ ความเห็นของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ๑. ศึกษาข้อมูลทางกายภาพและเคมี รวมทั้งสารอาหารต่างๆ เพื่อเป็นข้อมูลในการนำมาแปรรูปข้าวเพื่อเพิ่มมูลค่า ๒. ส่งเสริมการพัฒนานวัตกรรมข้าว ตั้งแต่การผลิตข้าวจนถึงการแปรรูปข้าว และการส่งเสริมด้านการตลาด ซึ่งควรหาวิธีเชื่อมโยงอุตสาหกรรมข้าวแปรรูป และภาคเกษตรกรให้สามารถตอบสนองความต้องการซึ่งกันและกัน รวมถึงควรให้นักวิชาการให้ความรู้และคำแนะนำแก่เกษตรกร เพื่อให้ข้าวเป็นสิ่งที่ต้องการ มีคุณภาพดีและสม่ำเสมอ ๓. พัฒนาการแปรรูปข้าวให้เหมาะสมกับความต้องการด้านการตลาด

/๕) ให้ความสำคัญ ...

ความเห็นและข้อเสนอแนะ	ความเห็นและผลการพิจารณาของ กษ. ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
๕) ให้ความสำคัญในการรวมกลุ่มประเทศผู้ผลิตและผู้ค้าข้าวในภูมิภาค เพื่อเพิ่มความสามารถในการต่อรองระดับโลก	พณ. โดยกรมการค้าต่างประเทศ ผลักดันให้เกิดความร่วมมือใหม่ในเรื่องข้าวระหว่างกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน ภายใต้ชื่อ ASEAN 5E Rice Cooperation อย่างไรก็ตาม จากการหารือระดับรัฐมนตรีการค้าอาเซียนมีความเห็นให้กลับไปใช้หัวข้อข้าว ภายใต้กรอบความร่วมมือ ACMEC ที่มีอยู่แล้วแทน
๓. ด้านการบริหารจัดการโครงสร้างการแบ่งปันรายได้ ๓.๑ มีระบบการจัดสรรผลประโยชน์อย่างเหมาะสมและเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย โดยคำนึงถึงระบบห่วงโซ่การผลิต (Supply chain) และระบบห่วงโซ่คุณค่า (Value chain) โดยอาจมีการกำหนดสัดส่วนรายได้ตามข้อตกลงของทุกฝ่ายที่เหมาะสม เช่น ปันส่วนให้กับเกษตรกรผู้ปลูกข้าว ร้อยละ ๘๐ ของรายได้ทั้งหมด และปันส่วนให้กับผู้รวบรวมและโรงสี ร้อยละ ๒๐ ของรายได้ทั้งหมด โดยให้ตรากฎหมายเกี่ยวกับเรื่องข้าวเป็นเครื่องมือในการควบคุมและรักษาผลประโยชน์ทุกฝ่าย ซึ่งอาจจะอ้างอิงแนวทางการจัดสรรผลประโยชน์มาจากพระราชบัญญัติอ้อยและน้ำตาล พ.ศ. ๒๕๒๗ เพื่อเป็นแนวทางแก้ไขปัญหาวัวทั้งด้านการผลิต การแปรรูป และการจัดจำหน่าย	๑. สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย และคณะกรรมการผู้แทนชาวไร่อ้อย โรงงานน้ำตาล และส่วนราชการที่เกี่ยวข้องตามพระราชบัญญัติอ้อยและน้ำตาลทราย พ.ศ. ๒๕๒๗ ขณะนี้อยู่ในระหว่างดำเนินการพิจารณาทบทวนโครงสร้างการคำนวณต้นทุนการผลิตอ้อยและน้ำตาลทราย ให้ครอบคลุมทุกขั้นตอนของการผลิตและเป็นไปตามหลักวิชาการเพื่อนำเสนอคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทรายต่อไป ๒. พณ. โดยกรมการค้าภายในไม่มีหน่วยงานที่เข้ามาบริหารจัดการอย่างครบวงจรโดยปล่อยเป็นไปตามกลไกแต่ละส่วนที่รับผิดชอบ เช่น ด้านการผลิต โดย กษ. ด้านการตลาด โดย พณ. ซึ่งประเทศไทยมีการค้าแบบระบบการค้าเสรี ตามกลไกตลาด ผู้ประกอบการค้าข้าวในประเทศมีกว่า ๒,๐๐๐ ราย ผู้ส่งออกมีจำนวนประมาณ ๒๐๐ - ๓๐๐ ราย ธุรกิจเป็นเอกเทศไม่ได้ทำธุรกิจร่วมกัน ๓. กษ. โดยกรมส่งเสริมสหกรณ์ ระบบสหกรณ์มีการแบ่งปันผลประโยชน์ให้แก่สมาชิกเมื่อสหกรณ์มีกำไรส่วนเลื่อมจากการดำเนินงาน เช่น ในรูปของเงินปันผล เงินเฉลี่ยคืนตามส่วนธุรกิจ หรือเป็นเงินทุนสาธารณะประโยชน์ตามกฎหมายสหกรณ์ ความเห็นของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ๑. รูปแบบจากพระราชบัญญัติอ้อยและน้ำตาลเป็นต้นแบบที่ควรศึกษาและพิจารณาอย่างรอบคอบเนื่องจากโครงสร้างการผลิตข้าวมีความซับซ้อนและมีผู้เกี่ยวข้องจำนวนมาก การจัดการอาจมีความยุ่งยากมากกว่า ดังนั้นอาจต้องปรับรูปแบบให้เหมาะสมกับสถานการณ์ ๒. ควรมีการจัดสรรแบ่งปันผลประโยชน์แต่ละ chain ตามสัดส่วนอย่างยุติธรรมตั้งแต่ต้นน้ำ (เกษตรกร) กลางน้ำ (โรงสี) และปลายน้ำ (ผู้ส่งออก) ๓. โครงสร้างระบบการจัดสรรประโยชน์อาจต้องใช้ระยะเวลาในการศึกษา ประกอบกับวิธีการสรรหาคณะกรรมการในแต่ละคณะควรดำเนินการสรรหาหรือเลือกตั้งอย่างเป็นธรรมและเปิดกว้างให้เกิดการรับรู้และเป็นผู้แทนที่มาจากผู้มีส่วนได้เสียอย่างแท้จริง รวมทั้งควรจะมีผู้แทนจากสถาบันเกษตรกรเป็นตัวแทนของเกษตรกรด้วยเพื่อรักษาผลประโยชน์ของเกษตรกร

/๔. การกำหนด ...

ความเห็นและข้อเสนอแนะ	ความเห็นและผลการพิจารณาของ กษ. ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
	๔. การกำหนดโครงสร้างการแบ่งปันรายได้ของข้าวให้เหมือนอ้อยและน้ำตาล อาจทำได้ยาก เนื่องจากข้าวมีความซับซ้อนกว่าอ้อยมาก และมีข้อจำกัด ได้แก่ มีเกษตรกรจำนวนมาก มีผู้ส่งออกข้าว โรงสีมีทั้งขนาดเล็กและขนาดใหญ่และมีจำนวนมาก ซึ่งอ้อยมีโรงงานน้ำตาลไม่มากและผู้บริโภคภายในประเทศบริโภคน้ำตาลในราคาที่สูงกว่าราคานำเข้าจากต่างประเทศ แต่เป็นการช่วยเหลือ (subsidy) ชาวไร่อ้อย ซึ่งกลไกการดำเนินงานภาคเอกชนหรือเกษตรกรยังดำเนินการธุรกิจไปตามปกติ ๕. ไม่ควรให้คณะกรรมการบริหารข้าวแห่งชาติทำหน้าที่ในการควบคุมการผลิตการจำหน่ายข้าวเปลือกและข้าวสารเอง ควรปล่อยให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในห่วงโซ่การผลิตทำหน้าที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การผลิตและการจำหน่ายเป็นไปตามกลไกตลาดและดำเนินการแข่งขันอย่างเสรีอย่าบิดเบือนตลาด ๖. การแบ่งปันรายได้อาจดำเนินการในรูปกองทุนโดยหักเงินจากองค์กร สมาคม ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่ดำเนินธุรกิจด้านข้าว สำหรับให้กองทุนนำไปส่งเสริมการผลิตส่งเสริมการขายข้าว รวมทั้งการช่วยเหลือเมื่อเกษตรกรเกิดภัยคุกคามจากภัยธรรมชาติ หรือราคาตกต่ำ ๗. จากโครงสร้างรูปแบบการดำเนินงาน เนื่องจากโรงสีมีจำนวนมาก โดยเฉพาะโรงสีขนาดเล็กของชุมชน ที่ดำเนินการผลิตข้าวตามภูมิปัญญาเกษตรกร เช่น ข้าวฮางข้าวกล้องงอก หากจะส่งออกต้องให้องค์กรอาหารและยาตรวจสอบ อาจจะทำให้ธุรกิจตามชุมชนหายไปจากระบบ ๘. ควรมีการจัดสวัสดิการสำหรับเกษตรกรในลักษณะของสหกรณ์ ซึ่งมีระบบการจ่ายเงินปันผลให้สมาชิก โดยจะมีการรวมกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่ใกล้เคียง กำหนดต้นทุนการผลิตที่ชัดเจน รวมทั้งการสร้างวินัยในการใช้เงินโดยการทำบัญชีครัวเรือน และดำเนินกิจการการค้าสินค้าเกษตรโดยมีกลุ่มเกษตรกรเป็นหลัก
๓.๒ ส่งเสริมสนับสนุนการขับเคลื่อนภารกิจตามข้อ ๓.๑ โดยใช้วิสาหกิจหรือระบบสหกรณ์เพื่อขับเคลื่อนให้องค์กรของเกษตรกรมีความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน	ความเห็นของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ๑. เกษตรกรที่ปลูกข้าวส่วนใหญ่อยู่ในระบบสหกรณ์ (สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร) ประมาณ ๑.๘๗ ล้านคน หรือร้อยละ ๕๐.๕ ของเกษตรกรทั้งประเทศ (๓.๗ ล้านคน) ดังนั้น ทุกภาคส่วนควรให้ความสำคัญในการพัฒนาและส่งเสริมระบบสหกรณ์อย่างจริงจัง ประกอบกับสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรตั้งอยู่ในแหล่งผลิต ทำหน้าที่จัดการส่งเสริมการผลิตและจัดการผลผลิตสินค้าเกษตรตลอด Supply chain เป็นการแบ่งเบาภาระรัฐในการดูแลเกษตรกรแต่ละราย ควรปรับให้เป็นบทบาทของสถาบันเกษตรกรในการดูแลช่วยเหลือเกษตรกรแต่ละราย

/๒. ตามกฎหมาย ...

ความเห็นและข้อเสนอแนะ	ความเห็นและผลการพิจารณาของ กษ. ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
	๒. ตามกฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กำหนดให้ต้องส่งเสริมระบบสหกรณ์ ๓. ระบบสหกรณ์เป็นระบบที่ดีที่องค์กรทุกองค์กร สามารถนำระบบสหกรณ์ไปปรับใช้ได้ จึงจำเป็นอย่างยิ่ง ที่ควรส่งเสริมและสนับสนุนระบบสหกรณ์อย่างจริงจัง
๓.๓ ส่งเสริมการใช้พื้นที่ร่วมกันโดยรวบรวมพื้นที่ เพาะปลูกที่มีเอกสารสิทธิ์ครอบครองแล้วตลอดระยะเวลา ร่วมการผลิต ไม่ให้มีการจำหน่ายอินหรือเพาะปลูก อย่างอื่นนอกข้อตกลง โดยไม่มีกฎหมายคุ้มครอง	ความเห็นของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สนับสนุนการส่งเสริมการใช้พื้นที่ร่วมกันโดยรวบรวม พื้นที่เพาะปลูกข้าว ซึ่งมีข้อดี ได้แก่ ๑) เป็นการลดรายจ่าย และสามารถลดต้นทุน ค่าแรงงานได้ ๒) สามารถนำเทคโนโลยีและเครื่องจักรกลการเกษตรมาใช้ ๓) ช่วยต่อการกำจัดวัชพืช เน้นการประหยัดเมล็ดพันธุ์ แต่อย่างไรก็ตามมีข้อสังเกต ได้แก่ (๑) การรวมกลุ่มของเกษตรกรอาจมีปัญหา เรื่องการทำงานร่วมกัน ซึ่งเป็นเรื่องที่สำคัญจึงต้องมีการ ปรับทัศนคติของเกษตรกร และแปลงนาส่วนใหญ่ ของเกษตรกรเป็นแปลงขนาดเล็กอยู่คนละแห่งอาจจะรวม เป็นผืนใหญ่ได้ค่อนข้างยาก (๒) หากมีการรวมพื้นที่เป็นผืนใหญ่การฉีดพ่นสารเคมี ป้องกันกำจัดศัตรูพืชมากอาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยได้
๓.๔ ควรพิจารณาให้ข้าวสารสำหรับบริโภค ภายในประเทศเป็นสินค้าควบคุมราคา	ความเห็นของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ๑. สนับสนุนให้มีการส่งเสริมการควบคุมราคาข้าวสาร สำหรับบริโภคภายในประเทศ เนื่องจากข้าวสารเป็นสินค้า ที่จำเป็น โดยเฉพาะผู้บริโภคที่มีรายได้น้อย จึงมีความจำเป็น ที่จะต้องมีการควบคุมราคาข้าวสาร ๒. ปัจจุบันราคาข้าวสูงสำหรับการบริโภคมีราคาแพง เนื่องจากต้องมีการสร้างแบรนด์ ต้องเน้นคุณภาพ ความสะอาด ความสะดวก และค่าวางสินค้า (Shelf) รวมทั้ง ชนิดข้าวและตามคุณภาพ ดังนั้น ข้าวสำหรับการบริโภค จึงเป็นการแข่งขันที่เน้นเรื่องคุณภาพและความพึงพอใจ ของผู้บริโภคเป็นหลัก ส่งผลให้ราคาขายมีความแตกต่างกัน

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๕๖ ว่า

๑. รับทราบความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

๒. รับทราบความเห็น ผลการพิจารณา และผลการดำเนินการของกระทรวง
เกษตรและสหกรณ์ร่วมกับกระทรวงการคลัง กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงมหาดไทย
กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงอุตสาหกรรม สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
สมาคมที่เกี่ยวข้องกับข้าว และสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

จึงประกาศให้ทราบโดยทั่วกัน

ประกาศ ณ วันที่ ๙ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๖

(นายอำพน กิตติอำพน)
เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

รอง ลตร. ๐๙๓๗ ๙๖๖๕
ผอ.สวค. ๙ ๘๓๐๑๖
ผชช. ๐๙ ๘๓๐๖
ผอ.กลุ่ม ๐๙๓๗ ๙๖๖๕
นวด. ๐๙๓๗ ๘๓๙๖
ผู้พิมพ์ ๐๙๓๗